

Jaarverslag 2023

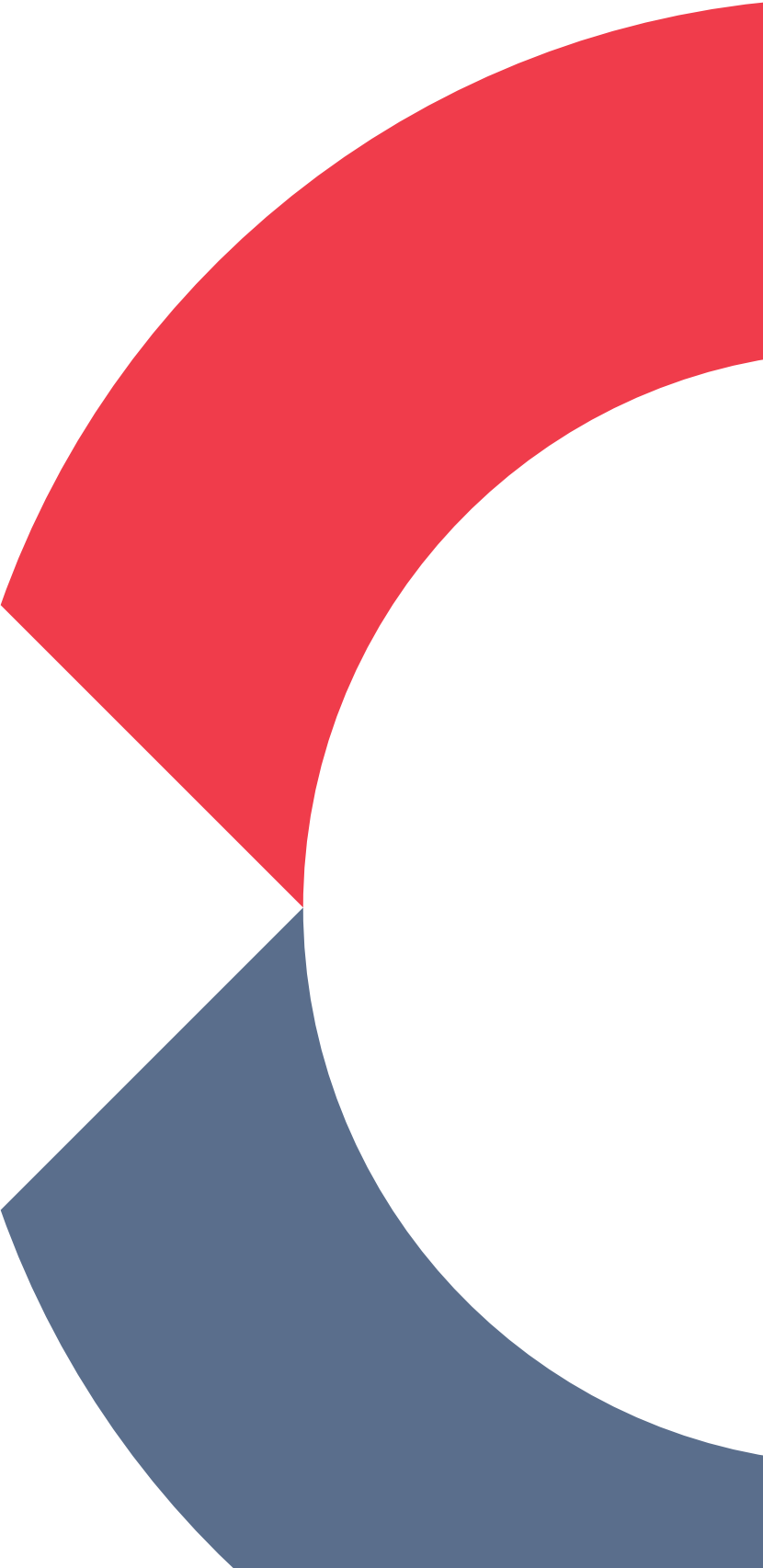
Toezicht in beweging

probleemgericht, risicogestuurd, systeemgericht en proactief



Inhoudsopgave

Bestuursverslag	3	Jaarrekening	44	Overige gegevens	67
Voorwoord	4	1 Balans per 31 december 2023	45	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	68
Over ons	5	2 Exploitatierekening over 2022	46		
Missie en visie	6	3 Kasstroomoverzicht over 2023	47		
2023 in cijfers	7	4 Toelichting op de jaarrekening	48		
Toezicht en strategie	8	5 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	50		
Onze werkzaamheden 2023	9	6 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat	52		
Vier brede onderzoeken naar de sector	15	7 Toelichting op de balans	53		
Overige toezichtactiviteiten	19	8 Toelichting op de exploitatierekening	60		
Ontwikkelingen in het medialandschap	21	9 Toerekening lasten en fte's naar taakgebieden	63		
In gesprek met het college	23	10 Overige informatie	64		
College van commissarissen	25				
Onze plannen voor 2024	26				
Governance en personeelsbeleid	27				
Financiën	29				
Risicomanagement en compliance	34				
Overzicht kritieke prestatieindicatoren	42				





Bestuursverslag

Voorwoord

Wanneer een verandering daadwerkelijk is begonnen, kun je vaak achteraf pas aangeven. Terugblikkend op het jaar 2023 zien wij hoe wij de verandering in ons toezicht hebben ingezet. De organisatie heeft zich verder ontwikkeld, zowel inhoudelijk als organisatorisch. We verschuiven van een toezichthouder die vooral reageert op incidenten naar één die zich meer richt op het adresseren van bredere maatschappelijke problemen. We gaan vaker preventief te werk en geven daartoe kaders mee. Dat gaat niet altijd zonder weerstand en zet toezichtrelaties soms onder druk. Met alle partijen willen wij een open dialoog voeren en luisteren naar de feedback.

De focus van ons toezicht lag dit jaar op de landelijke publieke media-instellingen. Wij hebben vier brede onderzoeken afgerond, over respectievelijk belangenverstrengeling, betrouwbaarheid van journalistieke informatie, doelmatigheid en naleving van beloningsnormen. Hierover staat meer op pagina 15. De onderzoeken hebben tot doel nieuwe incidenten in de toekomst te voorkomen. Een sterke publieke omroep is immers onmisbaar voor (het bevorderen van) een goed werkende democratie.

De resultaten van de vier onderzoeken publiceerden wij aan het einde van het jaar. Gedurende het jaar waren er ook voldoende andere zaken die onze aandacht vroegen. Zo was er het verzoek van de NPO om handhavend op te treden tegen Ongehoord Nederland, waar wij op pagina 20 bij stilstaan.

In het besluit op het verzoek van de NPO met betrekking tot Ongehoord Nederland benoemde de staatssecretaris ook de rol van het Commissariaat als toezichthouder op het gebied van de journalistieke betrouwbaarheid. Tegelijkertijd zijn er vragen over de rolverdeling tussen de verschillende partijen in het veld. Dit is ook het geval voor toezicht op gedrag en cultuur, dat om meerdere redenen aandacht vraagt, niet in het minst de publicatie van het rapport van de Commissie-Van Rijn begin 2024.

De verschuiving naar probleemgericht en risicogestuurd toezicht is ook zichtbaar in ons toezicht op andere partijen. Voor de lokale omroepen stelden wij een nieuwe beleidsregel op om aan gemeenten en (potentiële) lokale omroepen meer helderheid en houvast te bieden tijdens de aanwijzingsprocedure. De beleidsregel geeft helderheid op het gebied van de geldende termijnen, de wijze van toetsing van aanvragen en de gevolgen van fusies van lokale publieke media-instellingen. De video-uploaders die sinds 2022 onder ons toezicht staan, hebben wij via voorlichting en door gesprekken te voeren de kans gegeven om toekomstige overtredingen te voorkomen.

We brachten dit jaar ook een bezoek aan Ierland, waar grote bedrijven als Meta en TikTok gevestigd zijn. Samen met NICAM gaven wij ondersteuning bij de vormgeving van het toezicht op deze platforms. En

samenwerkingen waren er ook met andere toezichthouders: binnen het Samenwerkingsplatform Digitale Toezichthouders werkten we met de AP, AFM en ACM aan een collectieve taal voor de partijen die onder toezicht staan om helder te maken waar zij met welke vragen terecht kunnen. Zo vullen we gaten en voorkomen we overlap.

Al deze werkzaamheden deden wij met enorm betrokken en kundige collega's, die zich bewust zijn van de maatschappelijke relevantie van ons werk. Er staat een hele gedreven en stabiele organisatie, met een hoge tevredenheid onder de medewerkers. Daarom bedanken we alle medewerkers die zich ook dit jaar weer hebben ingezet voor onafhankelijk, veilig, toegankelijk en pluriform media-aanbod. In dit jaarverslag blikken we terug op onze werkzaamheden van het afgelopen jaar.

Amma Asante
Peter Eijsvoogel

Over ons

Voor een goed werkende democratie is het belangrijk dat iedereen toegang heeft tot betrouwbare informatie om zo een vrije mening te kunnen vormen. Onafhankelijk, toegankelijk en divers nieuws is belangrijk om ontwikkelingen en hun gevolgen te begrijpen. De media spelen hierbij een grote rol. Wat je ziet en hoort, heeft invloed op wat je denkt en vindt. Om met voldoende verschillende geluiden in aanraking te komen, is een goede balans in het media-aanbod belangrijk.

Het Commissariaat voor de Media is de toezichthouder voor het gehele audiovisuele medialandschap: landelijke, regionale en lokale publieke mediadiensten, commerciële mediadiensten, commerciële mediadiensten op aanvraag (waaronder grote video-uploaders) en video platformdiensten. Al deze diensten maken allemaal deel uit van één sector waar wij integraal toezicht op houden.

Wij zetten ons in voor een onafhankelijk, toegankelijk, pluriform en veilig media-aanbod. Dit doen wij

door ons toezicht te richten op die problemen die het grootste risico vormen voor deze waarden.

We kijken daarbij ook buiten Nederland. Veel van wat we online en op televisie zien, komt van buiten onze landsgrenzen. We zijn daarom ook internationaal actief. En voor grote internationale spelers die in Nederland zijn gevestigd, zoals Netflix, Discovery en Disney, zijn wij voor heel Europa de toezichthouder.





Missie en visie

Missie

Het Commissariaat stimuleert en bewaakt dat het media-aanbod onafhankelijk, toegankelijk, pluriform en veilig is en dat verschillende beelden en geluiden vertegenwoordigd zijn, zodat iedereen zich een vrije mening kan vormen.

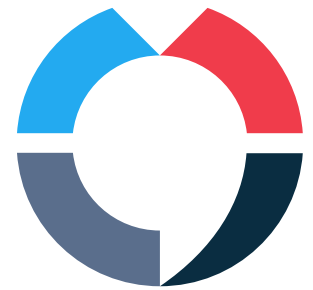
Visie

Kijk verder! is onze visie, de kern van ons werk als toezichthouder en een oproep aan iedereen in de samenleving.

Wij vinden het belangrijk dat burgers zich breed en met onafhankelijke, betrouwbare informatie een vrije mening kunnen blijven vormen in een veranderend medialandschap. Daarom stimuleren wij iedereen om verder te kijken, om ‘mediawijzer’ te worden.

En daarom kijken wij ook zelf verder: zo onderzoeken we de gevolgen van internationalisering, digitalisering en technologie voor het ‘traditionele’ mediagebruik en zorgen wij ervoor door het toezien op de naleving van de Wet op de vaste boekenprijs dat ook het aanbod aan boeken divers en breed verkrijgbaar blijft. Wij kijken verder naar de explosieve groei van content en wat het veranderend medialandschap betekent voor een zo eerlijk mogelijk speelveld. En wij kijken daarbij verder dan onze muren en werken actief samen, in binnen- en buitenland.

2023 in cijfers



Het commissariaat bestaat **35 jaar**
En heeft **262** wettelijke taken
waar we met **63** medewerkers aan werken

Sociale media

1 Video Sharing Platform aan het bestel toegelaten
225 uploaders staan onder ons toezicht, de grootste accounts zijn:



Spinnin' Records
30,4 miljoen
abonnees

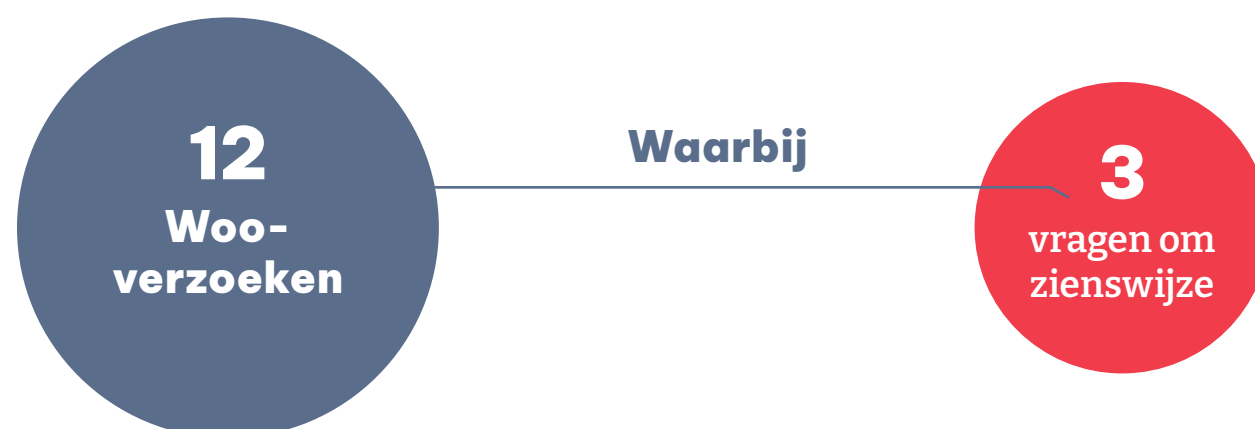


Nikkietutorials
19,6 miljoen
volgers



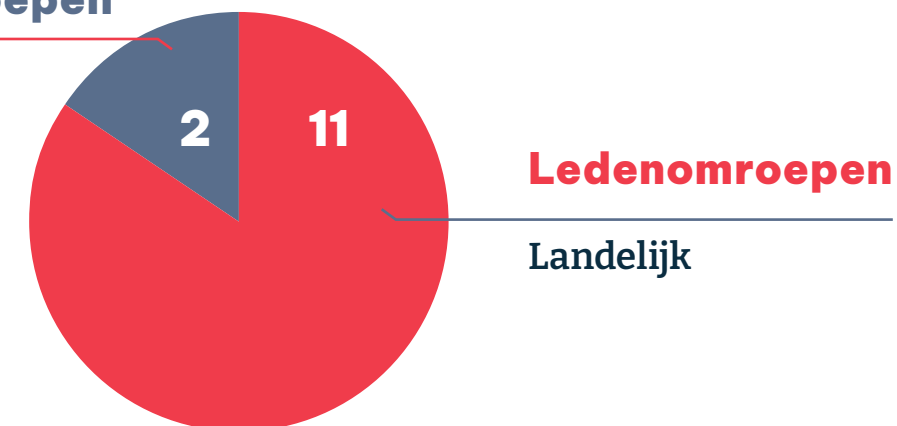
AFC Ajax
9 miljoen
volgers

Woo-verzoeken



Landelijke publieke media

Taakomroepen



Lokale en regionale publieke media

- ✓ **63 lokale aanwijzingen** gedaan
- ✓ **7** het grootste aantal gemeentes dat **samen 1 lokale omroep** heeft
- ✓ Oostzaan heeft **9.720** inwoners. Daarmee is het de **kleinste gemeente** met een **eigen lokale omroep**.
- ✓ Nederland heeft **222 lokale publieke omroepen**, die het media-aanbod in **342 gemeenten** regelen
- ✓ **55 omroepen** zijn aangewezen voor **2 gemeenten of meer**
- ✓ Daarnaast zijn er **13 regionale omroepen**
1 per provincie, behalve Zuid-Holland: die heeft er **2**

Internationaal

- ✓ We houden toezicht voor alle **27 EU-lidstaten** op de hier gevestigde mediaorganisaties.
- ✓ Internationaal werken we samen met **55 mediatoezichthouders** uit **47 landen**.
- ✓ **46 verzoeken** uit het buitenland opgelost, waarvan:

Verzoeken om informatie



Wet op de vaste boekenprijs

- ✓ Sinds 2005 toezicht op **Wet op de vaste boekenprijs**
- ✓ Jaarlijks beantwoordt het Commissariaat meer dan **3.000** vragen per e-mail over de vaste boekenprijs:



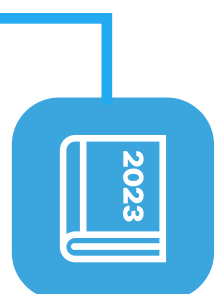
De juridische afdeling
238



De ICT-afdeling
2.788



Boeken die zijn geregistreerd
394.956



Nieuwe uitgaves in 2023
21.556

Toezicht en strategie

De publieke belangen vormen het uitgangspunt voor het handelen van het Commissariaat. Het toezicht is erop gericht de kernwaarden van het mediabeleid, zoals deze zijn geborgd in de Mediawet, te beschermen. De kernwaarden zijn: onafhankelijkheid, pluriformiteit, kwaliteit en toegankelijkheid. De belangrijkste publieke belangen die het Commissariaat beschermt kunnen worden ingedeeld in de volgende categorieën:

- Beschermen van democratische belangen
- Beschermen van belangen van mediagebruikers
- Bevorderen van een eerlijk speelveld voor media-instellingen
- Bevorderen van de integere en beheerste bedrijfsvoering van media-instellingen
- Bevorderen van doelmatige besteding publieke middelen

De Wet op de vaste boekenprijs heeft diverse publieke doelstellingen: culturele diversiteit, toegang tot informatie, kwaliteit van het boekenaanbod en behoud van boekwinkels.

Strategie

In 2023 stelden wij een nieuwe toezichtaanpak op die wij begin 2024 publiceerden. Hierin lichten wij toe hoe we als toezichthouder te werk gaan. Kernbegrippen daarvan zijn: probleemgericht, risicogestuurd, systeemgericht en proactief.

- **Probleemgericht:** waar mogelijk kiezen wij voor toezicht dat zich richt op het probleem in plaats van alleen op de regel. Met een maatschappelijke blik richten we ons ook op onderwerpen waar de wet nog geen antwoord op heeft, maar waar wel problemen ontstaan.
- **Risicogestuurd:** wij adresseren situaties met de grootste risico's.
- **Systeemgericht:** het Commissariaat steunt ook op de eigen verantwoordelijkheid van de sector en op de interne beheersingssystemen binnen de media-instellingen.
- **Proactief:** waar mogelijk gaan we preventief te werk.



Onze werkzaamheden 2023

Als toezichthouder hebben we een groot aantal vaste, wettelijke taken. Aanvullend hebben we ook oog voor de maatschappelijke ontwikkelingen die ons speelveld, de media, raken. Daarbij kijken we waar de risico's zitten. In veel gevallen overlappen onze wettelijke taken en bevoegdheden met de problemen die wij zien. Maar niet altijd. Denk bijvoorbeeld aan de snelle opkomst van AI of nieuwe mediadiensten die lastig te kwalificeren zijn binnen

de huidige wettelijke kaders, maar waar mogelijk wél schadelijke content te zien is. Daarnaast geeft de wet- en regelgeving ook niet altijd antwoord op de ontwikkelingen van het media-aanbod zelf. Op de volgende pagina's vertellen een aantal collega's waar zij aan werkten het afgelopen jaar en welke maatschappelijke ontwikkelingen zij in hun werk tegenkwamen.



De impact van AI

Een wezenlijk onderdeel van ons toezicht is inspelen op risico's. Dit kunnen bestaande risico's zijn, of toekomstige. Het onderzoeken van risico's doen we door met een brede blik naar het veld te kijken. Dit doen wij niet alleen binnen het Commissariaat, maar ook samen met andere toezichthouders. **Berend van Hemel**, senior adviseur toezicht, houdt zich in zo'n verband onder andere bezig met de ontwikkelingen op het gebied van AI.

‘We werken op verschillende manieren met andere toezichthouders samen. De Inspectieraad, een samenwerkingsverband van rijksinspecties, heeft een werkgroep Toezichthouders op AI. Samen met zo'n 20 andere inspecties en toezichthouders, wisselen we in dit verband elke twee maanden kennis uit. Met andere toezichthouders overleggen we ook binnen het Samenwerkingsplatform Digitale Toezichthouders (SDT, zie kader). Daar bespreken we op het gebied van AI, ofwel kunstmatige intelligentie, of we kunnen samenwerken, hoe onze verantwoordelijkheden overlappen en of we expertises kunnen uitwisselen.’

Binnen deze samenwerkingsverbanden worden belangrijke ontwikkelingen besproken uit de eigen praktijk, maar ook op het gebied van Europese wetgeving. Zo wordt er in de Europese Unie gewerkt aan de AI Act. Deze toekomstige Europese wet gaat ervoor zorgen dat het gebruik van kunstmatige intelligentie gereguleerd wordt in Europa.

‘In aanloop naar de AI Act hebben we in het SDT gekeken of alle rollen goed verdeeld zijn en of de wet volledig gedekt is, maar ook of we belangrijke verbeteringen kunnen aandragen. Binnen zo'n verband kan je ook risico's adresseren buiten je eigen toezichtveld. Denk aan werkgelegenheid, dat gaat door AI wel veranderen. Wat is de impact daarvan?’

‘Ik zie nieuwe technologieën eerst van de positieve kant. Een mooie kans van AI zit hem voor de media bijvoorbeeld in het toegankelijk maken van de content. Bijvoorbeeld ondertitelen, dat zal veel beter en sneller kunnen. Daarnaast kunnen doven en slechthorenden binnenkort in *real time* gebarentaal in beeld krijgen. Het biedt ook kansen voor het toegankelijk maken van informatie in andere talen: het is al mogelijk om bijna live ondertiteling te krijgen in een andere taal.’

‘Aan de andere kant zie ik wel risico's, met name voor de betrouwbaarheid van nieuws door desinformatie en in het vertrouwen in nieuws. De mogelijkheid dat iets nep zou kunnen zijn, kan er al voor zorgen dat het vertrouwen afneemt. Het Commissariaat zou met het verbreden van het toezicht op dit vlak een bijdrage kunnen leveren in de toekomst. Bijvoorbeeld door het opnemen van regels in redactiestatuten over hoe AI door mediaaanbieders en met name nieuwsredacties gebruikt moet worden.’

‘Kunstmatige intelligentie zal heel veel impact hebben op mediaorganisaties. Kijk naar de schrijversstaking in Amerika van het afgelopen jaar. Daar speelde de angst bij de scenarioschrijvers dat AI alle scripts zou gaan schrijven. Muziek, film en beeld, je kunt alles door inzet van AI aanpassen en genereren. Dat heeft een enorme impact op de mediasector op zich. We weten nu nog niet of dit zal leiden tot nieuwe wetgeving op dit gebied en of het Commissariaat daarin een rol gaat krijgen. De maatschappelijke ontwikkelingen houden wij uiteraard in de gaten. Maar we zullen er in ieder geval binnen onze wettelijke taakopdracht voor moeten zorgen dat de veiligheid, de transparantie en de pluriformiteit gegarandeerd blijft.’



Over het Samenwerkingsplatform Digitale Toezichthouders

Het Samenwerkingsplatform Digitale Toezichthouders (SDT) is in 2021 opgericht door de Autoriteit Consument & Markt (ACM), de Autoriteit Financiële Markten (AFM), de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en het Commissariaat voor de Media (CvdM) om ervoor te zorgen dat ieders toezichtactiviteiten op digitaal gebied goed op elkaar aansluiten. Het SDT onderzoekt kansen en risico's in de digitale samenleving en investeert in kennis en kunde om te zorgen voor efficiënt en effectief toezicht op (Europese) wet- en regelgeving.

Van beeldbuis kinderen naar beeldschermgeneratie

Evenementen op de [evenementenlijst](#) moeten voor een zo breed mogelijk publiek te zien zijn, zonder dat de kijkers daarvoor moeten betalen. Op deze lijst staan bijvoorbeeld alle interlandwedstrijden van het Nederlands voetbalelftal, de Paralympische Spelen en het Eurovisie Songfestival. Deze evenementen moeten verspreid worden via een ‘open televisieprogrammakanaal’, zo staat in de Mediawet. Deze wet is de afgelopen vijftien jaar weinig veranderd. Maar de manier waarop wij ‘televisie kijken’ is dat wel. Daarom werkten **Iris Jansen en Mariko van den Boogaard**, beiden jurist, dit jaar aan een [uitleg van deze verplichting](#) in de Mediawet in de huidige tijd.

Mariko: ‘Het mooie van het werk als jurist bij het Commissariaat is dat je pragmatisch om moet gaan met de soms summiere kaders van de Mediawet, die op onderdelen best verouderd is. Daar moet je creatief mee omgaan: wat is het doel? Wat heeft de wetgever bedoeld met de wet?’



Iris: ‘Dat was ook de kern bij de toelichting die we hebben gegeven. We hebben een oudere wettekst vertaald naar een nieuwe realiteit, zonder daarbij op de stoel van de wetgever te gaan zitten. De wettekst stamt uit een tijd waarin de wereld van televisiekijken van nu nog helemaal niet aan de orde, of zelfs maar denkbaar was.’

Televisiekijken via een tv-abonnement heeft in Nederland nog steeds een sterke basis. Tegelijkertijd neemt het aantal tv-abonnementen al jaren af. In de toelichting stuurt het Commissariaat daarom aan op een combinatie van verspreidingswijzen van het evenement. Dit houdt in dat het televisieprogrammakanaal niet alleen via een tv-abonnement wordt verspreid, maar ook online beschikbaar wordt gesteld. In het laatste geval kan het evenement dan bekeken worden zonder tv-abonnement, bijvoorbeeld via een app.

Iris: ‘Het belang van de kijker staat voorop bij de uitleg van de wettelijke verplichting, net zoals toen deze verplichting voor het eerst in de wet werd opgenomen.’

Mariko: ‘De aanbieders van de evenementen willen graag duidelijke grenzen. Maar juist omdat er zoveel verandert op technologisch gebied, moeten we flexibel blijven in onze uitleg. Daarnaast kunnen we ook niet op de stoel van de wetgever gaan zitten en de wet teveel inperken dan wel oprekken. We moesten binnen de wettelijke kaders blijven.’

Iris: ‘Dat maakte het ook interessant. De basis van de Mediawet en dus ook de definities zijn vijftien jaar oud. Die kunnen we niet zomaar aanpassen of een andere invulling geven. De uitleg was daarom ook niet zomaar geschreven. Er zaten veel haken en ogen aan. We moesten heel goed nadenken over de formuleringen en alle scenario’s uitdenken. Als je over het een iets zegt, dan kan dat gevolgen hebben op andere wetsartikelen

en daarmee onbedoeld op heel andere scenario’s op een andere plek in de wet. Dat heeft veel tijd gekost: is het hele plaatje sluitend?’

Mariko: ‘Het schrijven van zo’n soort toelichting past goed bij hoe wij ons toezicht en handhaving willen inrichten. Bij dit vraagstuk staan we in contact met de sector en de wetgever. We hebben het geheel bekeken vanuit meerdere invalshoeken en belangen, voordat we de toelichting zijn gaan schrijven. We schetsen de verwachtingen dus aan de voorkant, in plaats van dat we achteraf ingrijpen. Daarbij doen we ook een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van de aanbieder. We bieden de partij die een belangrijk evenement wil verspreiden ruimte, maar verwachten wel dat zij zich steeds volledig inspant om zoveel mogelijk kijkers daadwerkelijk te bereiken en dus geen onnodige drempels opwerpt.’

Wie kijken er tv?

In de Mediamonitor brengen wij jaarlijks het media-aanbod en media-gebruik in beeld. Het afgelopen jaar bleek dat lineair tv-kijken opnieuw is afgenomen: gemiddeld werd er 108 minuten naar live tv gekeken. Ter vergelijking: in 2012 was dit nog 178 minuten per dag.

De grootste daling in absolute kijkminuten zien we in de leeftijdsgroep 20-34 jaar. In 2012 keek deze groep nog 2 uur en 22 minuten televisie per dag (wel: live en uitgesteld, niet: streamingdiensten), en in 2022 nog maar 54 minuten. Kijkers tussen de 13 en 19 keken in hetzelfde jaar nog maar 24 minuten per dag. Wie er nog wel kijken? Bij de groep 65+ is de tv-kijktijd gelijk gebleven de afgelopen 10 jaar. Deze groep kijkt gemiddeld 4 uur en 31 minuten per dag naar live en uitgestelde tv.

Met het oog op de toekomst

De afgelopen jaren liep de groei van de organisatie achter op de groei van onze taken. Een hogere en stabiele financiering is belangrijk om onze organisatie verder te ontwikkelen en onze taken goed uit te kunnen voeren. Dit jaar is er na een aantal goede gesprekken met OCW overeenstemming bereikt over een sluitende meerjarenbegroting. **Bastiaan Mons**, senior projectleider, licht toe waarom het belangrijk is dat Commissariaat groeit de aankomende jaren.

‘Net als wij, zag ook OCW dat we met de bestaande formatie niet alle nieuwe taken op een goede manier kunnen uitvoeren. We hebben er sinds 2012 een groot aantal taken bij gekregen maar geen extra bijdrage uit de mediabegroting. Bijvoorbeeld het toezicht op streamingdiensten, en op video-uploaders. Maar ook door de Brexit is het aantal taken en de diversiteit van ons takenpakket toegenomen. Grote commerciële partijen, zoals Discovery of BBC, zijn naar Nederland gekomen. Vanuit hier richten zij zich op de hele Europese markt. Dat maakt ons toezicht ook complexer. We ontvangen klachten uit Hongarije of Polen, waar zowel de taal als de cultuur anders is dan in Nederland.’

‘Door de stabiele meerjarenbegroting kunnen we op een goede manier invulling geven aan nieuwe taken. Daarnaast ontwikkelen en intensiveren we ook het accounttoezicht en risicogestuurd toezicht. Dat is belangrijk om onze ambitie voor de aankomende jaren waar te maken: een toekomstbestendige en slagvaardige toezichthouder zijn, die goed weet wat er in de samenleving speelt. We willen nieuwe ontwikkelingen die wenselijk zijn stimuleren en bescherming bieden tegen schadelijke ontwikkelingen. De belangrijke problemen die én onwettig én schadelijk zijn, die willen we tijdig signaleren en op een snelle en doeltreffende manier aanpakken.’

In de meerjarenbegroting is afgesproken dat het Commissariaat tot en met 2027 met 15,8 FTE kan groeien. Voor een deel zit deze groei in ons toezicht. Maar ook op andere gebieden is uitbreiding noodzakelijk. Zo zijn wij voor de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer bezig met een digitaliseringsproject, zodat we digitaal bereikbaar zijn voor iedereen. En op de afdeling handhaving komt meer capaciteit om aan beleidsregels te werken, zodat we meer kaders vooraf kunnen geven en minder achteraf hoeven in te grijpen.

‘Dat we zoveel nieuwe taken hebben, is niet nieuw. Het gesprek hierover met OCW loopt ook al een tijd. Dit jaar is er meer vaart in gekomen doordat we voor het tweede jaar op rij voor een sluitende begroting een beroep moesten doen op onze algemene reserve. Maar het was óf dat, óf we konden bepaalde taken niet uitvoeren, die wel van ons verwacht worden. Wij vonden het niet verantwoord om voor het tweede te kiezen. Deze situatie vonden wij en OCW onwenselijk.’

‘Waar ik bij dit project vooral positief op terugkijk, is de constructieve samenwerking met OCW. We hebben een gezamenlijk belang en hebben elkaar in onze gesprekken beter gevonden. We hebben elkaars taal leren spreken en in de overtuigingen gevonden. Ook OCW gaf aan de samenwerking te waarderen.’

Op [pagina 29](#) van dit jaarverslag start het hoofdstuk financiën. In dit hoofdstuk staat de Meerjarenbegroting 2024-2027 verder uitgewerkt.



‘Waar wij voor staan als organisatie, het beschermen van de kernwaarden, is heel erg waar de EMFA over gaat.’

In 2023 vonden op Europees niveau de onderhandelingen over de EMFA (European Media Freedom Act) plaats. Deze wet moet de mediavrijheid in Europa beschermen. De Europese mediatoezichthouders hebben bij de totstandkoming van de wet ook hun advies gegeven. **Marcel Betzel en Sela Kooter**, beiden beleidsadviseur, hebben zich namens het Commissariaat hard gemaakt voor het belang van onafhankelijkheid van de media van commerciële en politieke beïnvloeding en het toezicht daarop in de Europese wet. In het voorjaar van 2024 stemt de Europese Unie definitief voor over de EMFA.



Sela: ‘In Europa werken we samen met andere mediatoezichthouders in verschillende netwerken. Een daarvan is de ERGA (European Regulators Group for Audiovisual Media Services, zie kader). Dit is een adviesgroep van experts voor de Europese Commissie. De Commissie schrijft de Europese wetgeving, en via de ERGA kunnen alle lidstaten input geven op het gebied van mediatoezicht.’

Marcel: ‘Onder leiding van de Franse mediatoezichthouder gaven wij, samen met een aantal andere landen, aan wat wij als ERGA vonden van de EMFA. In het begin richtte de inbreng zich vooral tot de initiator van de wet: de Europese Commissie. Later gaven wij met ‘position papers’ ook context aan het Europees Parlement, en konden wij bepaalde punten die voor ERGA belangrijk zijn op nationaal niveau onder de aandacht brengen van het ministerie.’

Sela: ‘Het grootste onderwerp op de agenda van ERGA was onafhankelijkheid van de media op Europees niveau. In het EMFA-voorstel zijn twee verschillende vormen van onafhankelijkheid van groot belang. Ten eerste de onafhankelijkheid van de media ten opzichte van zowel de overheid als commerciële bedrijven. Dat is geen vaststaand gegeven in alle lidstaten. Vervolgens moet óók het toezicht op die media onafhankelijk zijn van de

regering. Dat de EMFA dit op nationaal niveau wil garanderen, betekent ook dat dit op Europees niveau goed geregeld moet worden. Het advies van ERGA heeft er in 2023 voor gezorgd dat de onafhankelijkheid van de opvolger van ERGA, de Board voor Media Services, ook geborgd is in het EMFA-voorstel.’

Marcel: ‘De ERGA, ook in de nieuwe vorm als Board voor Media Services, blijft gehuisvest bij de Europese Commissie. Daar zullen gezien het aantal nieuwe taken meer medewerkers nodig zijn. Maar die hebben wel veel meer onafhankelijkheid van de Commissie dan in eerste instantie in de EMFA stond.’

Sela: ‘De EMFA richt zich op iets dat gewoon goed zou moeten zitten in de EU: het functioneren van een democratische rechtstaat. De rol van onafhankelijke en pluriforme media is hierin heel belangrijk. Ook in Nederland is een potentieel risico. Het grootste deel van de media is in handen van een paar mediahuizen. Dat kan bedreigend zijn voor de pluriformiteit van het aanbod. Gelukkig speelt dit op dit moment niet en zit het heel goed met de onafhankelijkheid van de redacties. Dat moeten we vooral blijven behouden, want het gaat om iets heel fundamenteels: je informatievrijheid als burger. Daarvan wil je gewoon het dat het goed geregeld is.’

Europese samenwerking

Toezi chthouders hebben niet alleen te maken met de nationale wetten, maar ook met de wetgeving vanuit de Europese Unie. Daarom werken wij internationaal veel samen met andere mediatoezichthouders, bijvoorbeeld binnen de ERGA (European Regulators Group for Audiovisual Media Services). In dit verband worden ieder jaar verschillende onderwerpen behandeld die alle lidstaten raken. Ieder land krijgt altijd alle rapporten tijdens het schrijven op twee momenten voorgelegd om van feedback te voorzien. Daarnaast kunnen lidstaten zich opgeven als member om actief betrokken te zijn bij een subgroep, drafter om mee te schrijven aan bijvoorbeeld een rapport of als chair van een subgroep of één van de werkstromen die onder zo’n subgroep valt. In 2024 leidt het Commissariaat een subgroep die zich bezig houdt met toegankelijkheid van de media.

Nieuw op de markt

Van lokale omroep tot internationaal beschikbare streamingdienst: de afdeling Markttoegang is de toegangspoort tot het mediabestel voor iedere (nieuwe) mediadienst in Nederland. Hier wordt bij alle aanvragers getoetst of zij voldoen aan de vereisten van de Mediawet. Vanwege technologische ontwikkelingen komen er ook met regelmaat aanvragen binnen die niet altijd even makkelijk te kwalificeren zijn binnen de kaders van deze wet. **Miranda de Jong**, coördinator, en **Ivo Chamuleau**, senior adviseur, kwamen dit geregeld tegen in 2023.

Miranda: ‘Iedere commerciële media-instelling die vanuit Nederland zijn dienst wil aanbieden moet bij ons aankloppen voor een toestemming of registratie. De afdeling Markttoegang verzorgt daarnaast de aanwijzingen voor publieke regionale en lokale media-instellingen. Voor de kijker en luisteraar is dit belangrijk, omdat ze zich niet af hoeven te vragen of er toezicht wordt gehouden op het media-aanbod, en waar en op welke grondslag dit toezicht wordt gehouden. Je kan ervan uitgaan dat er een toezichthouder is, en dat je bij ons terecht kan.’

Ivo: ‘Alle aanvragen die wij ontvangen, beoordelen wij. In de Mediawet staat op welke gronden een dienst wel of niet toegelaten kan worden. Iedere commerciële dienst die toegelaten kan worden, wordt geregistreerd of krijgt toestemming. Een registratie geldt voor streamingdiensten, video-uploaders en webradio. De registratie is geldig zolang de dienst bestaat.’

Miranda: ‘Toestemmingen geven wij uit aan televisie en radio, dus aan lineaire diensten. Een toestemming is in principe 5 jaar geldig.’

Ivo: ‘Webradio is hierbij een vreemde eend in de bijt. Het is een lineaire dienst, maar door een wetswijziging in 2021 hoeven zij zich alleen te registreren wanneer zij uitsluitend radioprogramma-aanbod via het open internet verzorgen.’

Miranda: ‘Voor deze ontwikkeling is een wetswijziging geweest. Echter, technologische ontwikkelingen volgen elkaar in deze tijd snel op. Er zijn steeds meer manieren om media-aanbod te verspreiden en dat gaat niet altijd via diensten die binnen de traditionele wettelijke kaders te kwalificeren zijn. De wet biedt wel handvatten, en we kijken daarnaast naar de geest van de wet. Het is nou eenmaal een gegeven dat wetgeving doorgaans achterloopt, en dat is in dit decennium zeker van toepassing.’

Ivo: ‘Het is te verwachten dat er een toename is van diensten die lastig passen binnen de Mediawet. Er zullen nieuwe diensten komen, maar er zullen ook diensten verdwijnen.’

Miranda: ‘De dynamiek van de media volgt de voorkeur van de kijker. Als de kijker meer gepersonaliseerd aanbod wil, dan zie je een groei van on-demand. Wil de kijker meer een voorgekookt programmaschema, dan zie je de ontwikkeling van de FAST-channels. Deze kanalen zagen de afgelopen jaren het daglicht. Het zijn in beginsel lineaire diensten die via het internet worden verspreid, vaak met een carousel aan bestaande content. Lineair media-aanbod weet op deze manier in een nieuwe verpakking weer de weg naar de kijker te vinden. Het is bij dit soort nieuwe diensten dan aan ons om te kijken wat voor dienst het is. We zijn een toezichthouder, en we zijn er voor de media, dus we zullen altijd zoeken naar een antwoord en een werkbare situatie. Het geeft de kijker bovendien ook bij deze vormen zekerheid dat er toezicht op is.’



Toegangspoort voor de Europese Unie

Binnen de Europese Unie geldt dat maar één lidstaat bevoegd kan zijn om toezicht te houden op een mediadienst. Nederland is ook de vestigingsplaats van veel grote internationale mediaspelers, met name streamingdiensten zoals Netflix, Disney+, discovery+ en SkyShowtime. Al deze diensten vallen daarmee onder de Nederlandse Mediawet en het toezicht van het Commissariaat, ook als de diensten alleen in een ander Europees land uitzenden. Denk aan de Vlaamse HGTV, Nick Toons Hongarije en BBC Nordic in Finland. Het werk van het Commissariaat, van kwalificatie van een dienst tot onze beleidsregels, is daarom van belang voor heel Europa. De basis van het toezicht is wel in alle lidstaten gelijk: dat is namelijk EU-regelgeving.



Vier brede onderzoeken naar de sector

In 2023 ronden wij verschillende bredere onderzoeken af, gericht op de landelijke publieke media-instellingen. De uitkomsten van deze onderzoeken vormen een basis voor ons verdere toezicht en mogelijke vervolgonderzoeken. De onderzoeken passen binnen de beweging naar systeem- en probleemgericht toezicht, waarbij de onderliggende systemen centraal staan. Welke maatregelen nemen omroepen om overtredingen op de Mediawet te voorkomen?

Naleving WNT- en BPPO-normen

Uitgevoerd door de afdeling Toezicht

Aanleiding

Mede naar aanleiding van berichtgeving in de media over mogelijke omzeiling van de beloningsregels bij de publieke omroepen, deed het Commissariaat onderzoek naar de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) en het Beloningskader Presentatoren in de Publieke Omroep (BPPO).

Onze rol

Per 1 juli 2021 houden wij toezicht op de naleving van het BPPO, als onderdeel van de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021. Omroepen hebben als WNT-instellingen de verplichting om in het jaarverslag verantwoording af te leggen over de beloning van hun topfunctionarissen.

Het onderzoek

Uit een onderzoek dat KPMG Forensic heeft uitgevoerd in opdracht van het Commissariaat, bleek niet dat de landelijke publieke omroepen de WNT- en BPPO-normen overschrijden. Het aantal presentatoren dat boven de maximumnorm wordt beloond, is sinds de invoering van het BPPO zelfs teruggebracht van 17 naar nul. Dit neemt niet weg dat uit het rapport van KPMG ook blijkt dat de BPPO-regeling kwetsbaarheden bevat. Die kunnen tot gevolg hebben dat overschrijdingen niet worden gesignaleerd.

Resultaat

Wij eindigden het onderzoek met een advies aan OCW. Om de naleving van WNT/BPPO en het toezicht hierop te verbeteren, vindt het Commissariaat een aanscherping van de BPPO-regeling noodzakelijk. Een aangescherpte regeling zou in ieder geval specifieke bepalingen moeten bevatten over de manier waarop omroepen verantwoording afleggen. Daarbij moeten ook (met publieke middelen) betaalde beloningen bij andere omroepen en beta-lingen via buitenproducenten worden meegenomen.

Inventarisatie waarborgen voor betrouwbaar journalistiek media-aanbod

Uitgevoerd door de afdeling Onderzoek en Beleidsadvies

Aanleiding

Voor een goed functionerende democratie is betrouwbare informatie essentieel. Hiermee kunnen mensen zich een mening vormen, waarmee ze invloed uitoefenen op het bestuur van hun gemeente, provincie en land. Daarom vraagt betrouwbaarheid van journalistiek media-aanbod blijvend aandacht, ook van het Commissariaat als toezichthouder op de mediasector.

Onze rol

Een van onze wettelijke taken is het toezicht op het waarborgen van de journalistieke (en professionele) kwaliteitseisen door omroeporganisaties en op de redactiestatuten. Deze inventarisatie is een bouwsteen voor dit toezicht.

Het onderzoek

Voor dit onderzoek brachten wij in kaart hoe landelijke publieke omroepen de betrouwbaarheid van hun journalistieke media-aanbod borgen. Het was een inventariserend onderzoek: het Commissariaat velt in dit onderzoek geen oordeel over de mate van de betrouwbaarheid van het media-aanbod zelf, of de mate waarin de maatregelen van de omroepen voldoende zijn om betrouwbaarheid te borgen.

Resultaat

Het onderzoek en onze gesprekken hierover met de omroepen leidden tot meer aandacht voor betrouwbaarheid bij de omroepen en zijn een basis voor de verdere invulling van het toezicht door het Commissariaat. De maatregelen die de omroepen al nemen, heeft het Commissariaat ingedeeld in acht categorieën. Zoals de organisatiestructuur, de geldende journalistieke afspraken en de mate van (bij)scholing. Het document [Inzicht in betrouwbaarheid](#) geeft een beknopt overzicht van de belangrijkste punten.

Het voorkomen van (de schijn van) belangenverstrengeling

Uitgevoerd door de afdeling Toezicht

Aanleiding

De landelijke publieke media-instellingen hebben een aantal verplichtingen op het gebied van het voorkomen van (schijnbare) belangenverstrengeling. Zij worden geacht de risico's op dat gebied goed te beheersen. Een adequate beheersing van het risico op belangenverstrengeling is belangrijk voor deze sector. Zij wordt immers voor een groot deel uit algemene middelen gefinancierd, waardoor (financiële) rechtmatigheid van groot belang is. Bovendien heeft zij een wettelijke taakopdracht om media-aanbod onafhankelijk tot stand te laten komen. Het voorkomen van iedere (schijn van) belangenverstrengeling is daarvoor een randvoorwaarde.

Naar aanleiding van een aantal signalen besloten wij een sectorbreed onderzoek in te stellen naar de wijze waarop deze partijen invulling geven aan de normen en de risico's beheersen.

Onze rol

Het Commissariaat heeft vanuit haar rol als toezichthouder onderzoek gedaan naar de wijze waarop de partijen invulling geven aan de eisen die op dit vlak worden gesteld in de Mediawet, de Beleidsregels Governance

en Interne Beheersing en de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021. Het betreft een nulmeting.

Het onderzoek

Het Commissariaat vindt het belangrijk dat organisaties risico's op (schijnbare) belangenverstrengeling vroegtijdig in beeld krijgen en passende beheersmaatregelen nemen om deze risico's te beperken. Dit vraagt een brede en kritische blik op potentiële risico's en een proactieve houding. De meeste partijen hebben diverse maatregelen getroffen om (de schijn van) belangenverstrengeling te voorkomen. Wel ziet het Commissariaat grote verschillen tussen partijen. Bij vrijwel alle partijen is nog ruimte voor verbetering. De meeste partijen erkennen het belang van het voorkomen van belangenverstrengeling en tonen ook de wil om te leren en te verbeteren. Zij hebben aangegeven naar aanleiding van dit onderzoek concrete aanpassingen door te zullen voeren of hebben dit inmiddels al gedaan.

Resultaat

Tijdens het onderzoek hebben we terugkoppeling gegeven op waar de omroepen in onze ogen staan en welke mogelijkheden er volgens ons nog zijn voor verbetering. Op die manier is de bewustwording over dit thema vergroot. Daarnaast hebben wij [een praktijkhandreiking](#) uitgebracht met bruikbare praktijkvoorbeelden. Deze voorbeelden kwamen naar voren in ons onderzoek, en zijn aangevuld met voorbeelden uit het bedrijfsleven en culturele organisaties.





Doelmatige inzet van publieke middelen bij de NPO

Uitgevoerd door de afdeling Toezicht

Aanleiding

Na het verschijnen van een rapport van de Algemene Rekenkamer (ARK) eind 2019 over de doelmatigheid bij de landelijke publieke omroepen, startte de NPO met een project waarin zij de aanbevelingen van de ARK uitwerkte. Deze aanbevelingen gaan over hoe de NPO invulling geeft aan de wettelijke taak om op doelmatigheid te sturen. Vervolgens hebben de NPO, OCW en het Commissariaat in juli 2022 afspraken gemaakt over de invulling van de wettelijke doelmatigheidstaak en het toezicht daarop.

Onze rol

In de Mediawet is bepaald dat de NPO jaarlijks een verslag over het afgelopen kalenderjaar stuurt aan het Commissariaat voor de Media, met daarin een verantwoording over de doelmatigheid van bestedingen aan media-aanbod.

Het onderzoek

De Terugblik over het begrotingsjaar 2021 is het eerste document waarin de NPO over de werking van het nieuwe instrumentarium en de doelmatigheid van de bestede middelen rapporteerde. Het Commissariaat koos daarom voor 2021 als eerste jaar van toetsing. Het Commissariaat concludeert dat de NPO in 2021 een start heeft gemaakt met het doorontwikkelen van het doelmatigheidssysteem, maar dat er nog geen sprake van een professioneel ingerichte sturing op doelmatigheid. Wel ziet het Commissariaat bij zowel de NPO als de omroepen de wil om verder te investeren in de doelmatigheidstaak.

Resultaat

Het Commissariaat rapporteerde over de uitkomsten en aanbevelingen van de toetsing aan het ministerie van OCW en de NPO. Ook volgend jaar kijkt het Commissariaat weer naar de verantwoording van de NPO over de doelmatigheid van de bestedingen aan media-aanbod.

Overige toezichtactiviteiten

In dit hoofdstuk benoemen we kort een aantal andere wettelijke taken en activiteiten die wij in 2023 hebben uitgevoerd.

Rechtmatigheidstoetsen

Net als elk jaar heeft het Commissariaat de rechtmatigheid van de uitgaven van de regionale publieke media-instellingen en de RPO getoetst en daarover gerapporteerd aan het ministerie van OCW.

Datzelfde geldt voor de rechtmatigheid van de uitgaven van de landelijke publieke media-instellingen, de NPO en de STER.

Evaluatie bekostiging lokale omroepen

In juni 2023 publiceerden wij onze driejaarlijkse evaluatie naar de bekostiging van lokale omroepen. Uit de evaluatie, over de periode 2019–2021, bleek dat de bekostiging niet optimaal is. Op dit moment financieren gemeenten de lokale omroepen door subsidies te verstrekken. Hierdoor

vindt per gemeente een beoordeling (vooraf) plaats van de bekostiging en controle (achteraf) op de bestedingen. Vooral bij kleinere gemeenten heeft die controle een lage prioriteit. Bij streekomroepen geven gemeenten niet gezamenlijk invulling aan het bekostigingsproces.

Onderzoeken naar naleving ICE-norm

Lokale publieke omroepen moeten ervoor zorgen dat hun media-aanbod voldoet aan de ICE-norm. Dit houdt in dat ten minste 50% van het aanbod van informatieve, culturele en educatieve aard moet zijn. Dit geldt voor radio en tv.

Het Commissariaat erkent dat het voor lokale omroepen vaak lastig is om aan de ICE-norm te voldoen vanwege gebrek aan capaciteit of financiële middelen, maar verwacht wel dat lokale omroepen zich inspannen om zo veel mogelijk aan de norm te voldoen.

Het afgelopen jaar hebben wij naar aanleiding van handhavingsverzoeken in een aantal gevallen onderzoek verricht naar naleving van de ICE norm en bij overtreding (informele) handhavingsinstrumenten ingezet.



Steekproef en informele handhaving video-uploaders

Halverwege het jaar bleek uit een steekproef dat video-uploaders zich beter aan de regels moeten houden. Het Commissariaat heeft gesprekken gevoerd met uploaders die zich onvoldoende aan de regels hielden. Op deze manier kregen deze uploaders de kans om overtredingen te herstellen en leerden ze hoe ze toekomstige overtredingen kunnen voorkomen. Ook zijn naar aanleiding van de gevoerde gesprekken de veelgestelde vragen op de website geactualiseerd, zodat ook voor uploaders die niet in de steekproef zaten de regels duidelijk zijn.

Ongehoord Nederland

Het Commissariaat heeft het verzoek van de NPO om handhavend op te treden tegen Ongehoord Nederland in de eerste helft van 2023 op verschillende gronden afgewezen. De NPO heeft haar wettelijke taak ingevuld met het opleggen van twee sancties en een voornemen tot een derde sanctie. Extra maatregelen door het Commissariaat werden daarom niet passend en ook onevenredig geacht. Ook is het onwenselijk, gelet op het evenredigheidsbeginsel, als een partij zich voor dezelfde overtreding bij verschillende instanties tegelijk moet verantwoorden.

De NPO verzocht daarna de staatssecretaris om de voorlopige erkenning van ON! in te trekken. Op 19 december heeft staatssecretaris Van Weyenberg van Cultuur en Media de Tweede Kamer geïnformeerd over het definitieve besluit om de voorlopige erkenning in stand te laten. In dat besluit onderstreept de staatssecretaris de wettelijke toezichtrol van het Commissariaat bij de naleving van journalistieke kwaliteitseisen.

Als toezichthouder op de journalistieke kwaliteitseisen, publiceerde het Commissariaat eind november een sectorbreed, inventariserend onderzoek naar betrouwbaarheid, zoals eerder in dit jaarverslag te lezen is. Het komende jaar gaat het Commissariaat, onder meer met behulp van deze inventarisatie, zijn toezichtrol op dit vlak verder uitbouwen en invullen. Daarbij kijken we zowel naar de sector als geheel, als naar specifieke signalen: in het bijzonder naar situaties met een verhoogd risicoprofiel.

Metatoezicht op NICAM

Het Commissariaat houdt metatoezicht op de activiteiten die het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM) ontplooit om het effectief functioneren van het Kijkwijzersysteem te waarborgen. Ieder jaar brengen wij hier verslag over uit aan de staatssecretaris. Uit de rapportage van 2023 blijkt dat het Kijkwijzersysteem een effectief

middel vormt om (ouders van) jeugdige kijkers te waarschuwen voor mogelijk schadelijke content.

Rapportage quota-verplichtingen

Het Commissariaat rapporteerde in 2023 over de diverse quota-verplichtingen die gelden voor zowel de landelijke en regionale publieke media-instellingen als commerciële mediadiensten (op aanvraag). Vanuit de EU is er een quotum voor het aantal Europese werken. In Nederland zijn er quota voor Nederlands- of Friestalige producties en ondertiteling.

Doorlopend toezicht naleving alcohol- en kansspelreclame

Het Commissariaat houdt doorlopend toezicht op de naleving van de regelgeving voor reclame voor alcohol en/of kansspelen. Deze reclames mogen niet worden uitgezonden in bepaalde tijdvakken. In 2023 zijn een aantal overtredingen geconstateerd, waarna het Commissariaat handhavingsinstrumenten heeft ingezet.

Ontwikkelingen in het medialandschap

Bij het Commissariaat doen wij doorlopend onderzoek naar het medialandschap. Dit is een van onze wettelijke taken. De onderzoeken geven inzicht in de grootste risico's van de aankomende jaren en spelen daarom een belangrijke rol in ons toezicht. Het afgelopen jaar waren dit de belangrijkste conclusies uit onze onderzoeken.

Vertrouwen in nieuwsmedia hoog

De zorgen over nepnieuws zijn groot, maar in 2023 bleek opnieuw het vertrouwen in nieuws in Nederland hoog.¹ Nederland scoort goed in vergelijking met andere landen. Ook het vertrouwen in nieuwsmerken is hoog, zoals in de figuur hiernaast te zien is.

Een groot vertrouwen in nieuws hangt nauw samen met frequent nieuwsgebruik en interesse in nieuws. Een grote groep Nederlanders (84%) kijkt of leest dagelijks het nieuws. Interesse in nieuws staat echter onder druk, vooral onder jongeren.

¹ Digital News Report 2023

² Mediamonitor 2023

Kloof tussen het mediagebruik van jongeren en ouderen steeds groter

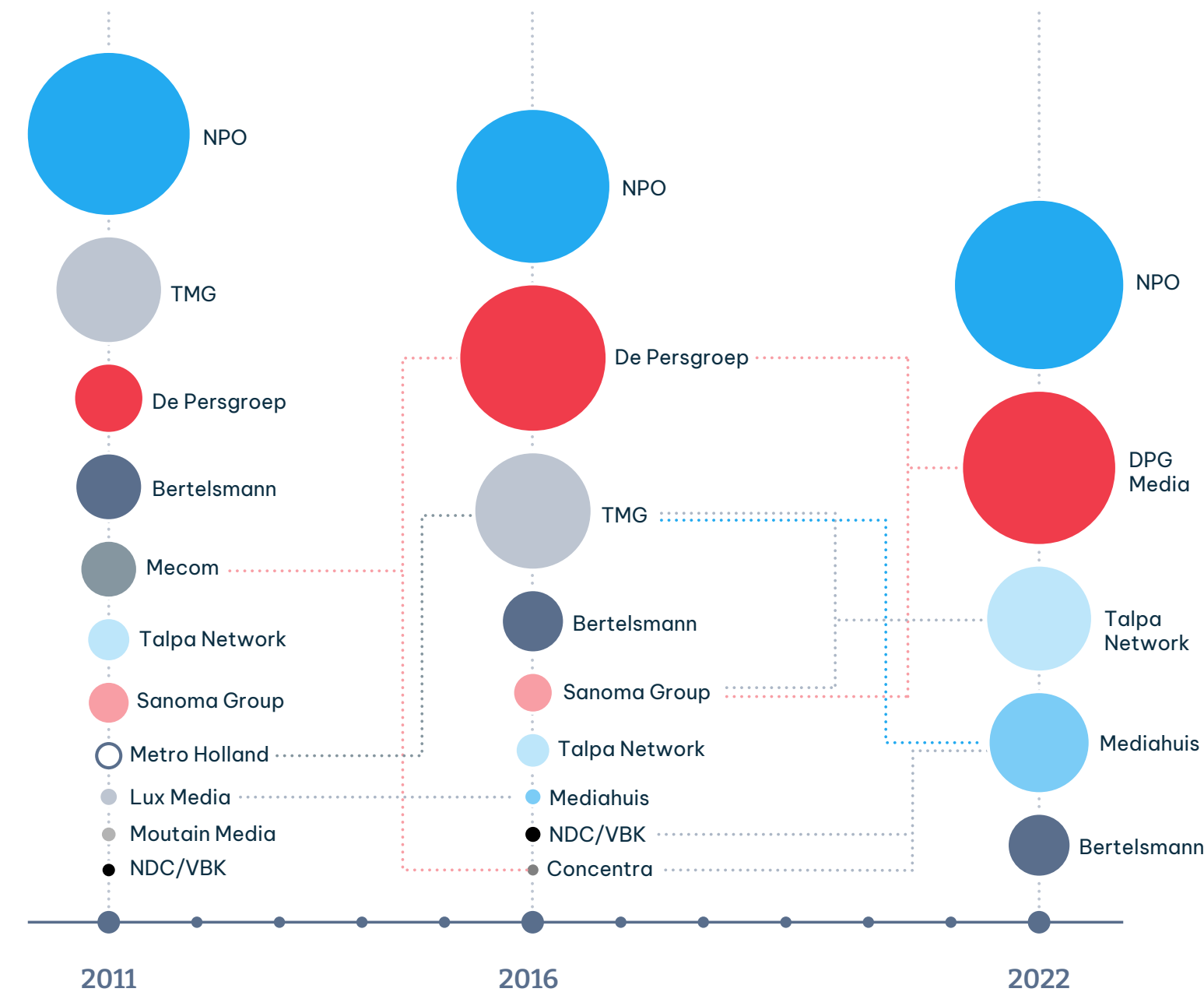
In 2023 wordt voor nieuws voor het eerst meer gebruik gemaakt van online media dan van tv. Met name jongeren gebruiken vaker sociale media als voornaamste bron voor nieuws. De uitdaging is om deze generatie op die plek in contact te laten komen met professionele journalistiek.

Ook breder dan nieuws is er een verschuiving naar online. Het dagelijkse gebruik van de traditionele media – televisie, radio en papieren dagblad – blijft dalen.² Het mediagebruik, vooral van jongeren, speelt zich in toenemende mate online af. De kloof tussen het mediagebruik van jongeren en oudere leeftijdsgroepen wordt hierbij steeds groter.



Meer marktaandeel bij minder mediabedrijven

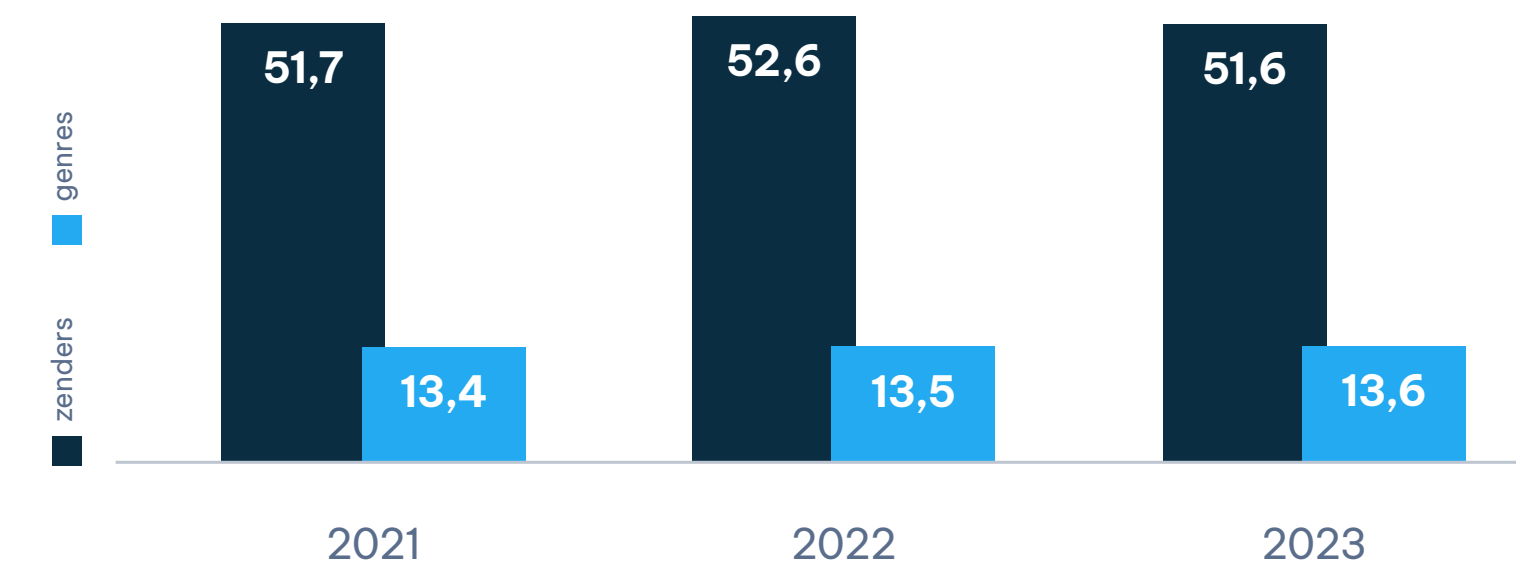
Naast mediagebruik, brengen wij de concentratie op de mediamarkten in kaart. Door fusies en overnames is door de jaren heen steeds meer marktaandeel bij minder mediabedrijven komen te liggen. Dit kan gevolgen hebben voor de pluriformiteit van het media-aanbod.



Distributeurs bieden diverse televisiepakketten

Jaarlijks laten we zien hoe divers de televisiepakketten zijn qua zenders en genres. De diversiteit van de pakketten is al jaren hoog en stabiel. Tweejaarlijks geven we ook inzicht in de tevredenheid met de televisiepakketten. Ook die is al jaren hoog en stabiel. Omdat er steeds meer op verschillende manieren audiovisueel media-aanbod wordt gekeken, brengen we ook het veranderend kijkgedrag in kaart. In 2024 geven we hier weer nieuwe inzichten in.

Gemiddelde aantal televisiezenders en genres in digitale standaardpakketten



Onderzoek naar commerciële podcasts

Ruim een derde van de Nederlanders luistert weleens naar podcasts.³ In de Mediawet worden podcasts (nog) niet genoemd. Maar het doel van de wet is om risico's op commerciële beïnvloeding voor mediagebruikers zo klein mogelijk te maken en ervoor te zorgen dat mediamakers onafhankelijk te werk gaan. In lijn met dit doel, en passend bij ons probleemgerichte toezicht, onderzoeken wij of bij podcasts een risico op commerciële beïnvloeding bestaat voor de luisteraar. In 2023 hebben wij een kleine steekproef gedaan, die wij in 2024 groter gaan uitrollen.

Blik vooruit

Onze jaarlijks terugkerende onderzoeken, de Mediamonitor en het Digital News Report, staan uiteraard in 2024 ook weer op de agenda. Daarnaast zullen wij opnieuw onderzoek doen naar de representatie van vrouwen op televisie, dit keer aangevuld met onderzoek naar representatie van mensen met een beperking.

Samen met het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek onderzoeken we de kwantiteit en kwaliteit van lokaal bestuurlijk nieuws. Ook doen we in 2024 onderzoek naar het nieuwsgebruik van de generatie die met sociale media is opgegroeid.

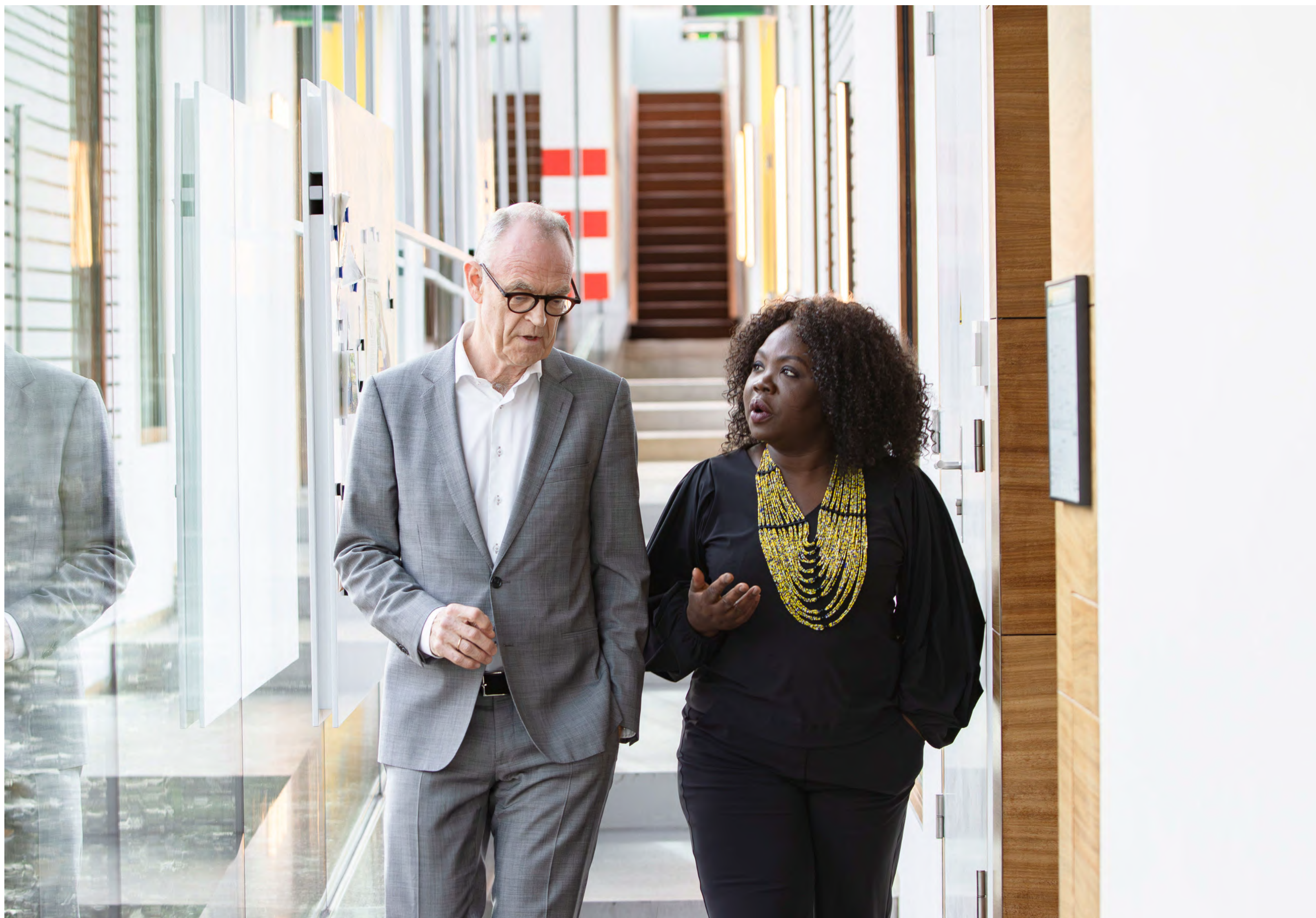
³ Mediamonitor 2023, p30

In gesprek met het college: voorzitter Amma Asante en commissaris Peter Eijsvoogel

Amma: ‘Het is een cadeau om je bezig te mogen houden met het toezicht op de media. De waarde van de media voor de democratie is groot. We dragen bij aan een van de belangrijkste pijlers van de democratische rechtsstaat, namelijk het onafhankelijke, betrouwbare, veilige en toegankelijke media-aanbod. Door dit aanbod tot zich te nemen, kunnen mensen zich een eigen mening vormen over de samenleving en de wereld om hen heen. De media helpen zo om democratische rechten uit te kunnen oefenen. Ook in 2023 hebben wij ons hiervoor ingezet. Het was een druk en enerverend jaar, dat in het teken stond van oppakken en verder opbouwen van de organisatie.’

Peter: ‘Je zou kunnen zeggen dat het gebouw stond, maar het moest hier en daar nog wel flink verstevigd worden. Voor een deel is dit bouwen nodig vanwege onze nieuwe toezichtaanpak. De focus van ons toezicht is daarbij verschoven van incident gedreven naar risicogestuurd en probleemgericht. Ons toezicht richt zich daarbij niet op personen, maar op organisaties en hun onderliggende systemen. We zijn gestart met het implementeren van allerlei instrumenten die een moderne toezichthouder naar mijn overtuiging moet hanteren. Naast achteraf reageren op wat we zien, gaan we steeds meer proactief met partijen in gesprek over hoe zij hun grootste risico's beheersen. Dat vergt een zeker gewenningsproces. Voor ons en voor de partijen waar wij toezicht op houden. Het is een stevige uitdaging, waar we nog wel flink aan moeten werken, door goed te luisteren en ook door het goed uit te leggen.’

Amma: ‘Nadat we ons lange tijd op een bepaalde afstand hebben gehouden, komen we nu een stapje dichterbij. Bijvoorbeeld door proactief



te kijken naar onderliggende systemen bij media-instellingen. Ik snap dat de partijen waarop wij toezicht houden daar echt even aan moeten wennen. ‘

Invulling van ons toezicht

Amma: ‘Het afgelopen jaar hebben we de video-uploaders in verschillende stappen meegenomen in ons toezicht. Dat is voor hen een compleet nieuwe wereld, en tegelijkertijd is deze doelgroep ook nieuw voor ons. We hebben een proces doorlopen van informeren, registreren, voorlichting geven en aangeven wat we van hen verwachten. De zorgvuldigheid waarmee dit is gedaan, is iets waar ik trots op ben. En dat geldt ook voor de manier waarop wij ons toezicht op deze groep praktisch hebben ingericht in vergelijking met andere Europese landen. Het toezicht op uploaders is een verplichting die voor alle EU-lidstaten geldt. Internationaal kijken veel toezichthouders uit de EU hoe wij dit doen.’

Peter: ‘Dat we niet al snel boetes zijn gaan uitdelen aan uploaders, is iets waar ik achter sta. We willen deze groep eerst laten inzien wat het nut van de wettelijke regelgeving en ons toezicht daarop is. We hebben een goede start gemaakt en kunnen nu verder bouwen. Maar als er uploaders zijn die de regels toch blijven negeren, dan zullen we op een gegeven moment wel met boetes moeten komen’

Amma: ‘Ons toezicht is er sowieso ook niet op gericht om zoveel mogelijk boetes uit te delen.’

Peter: ‘Wij zijn er om zo goed mogelijk te bevorderen dat iedereen de wet naleeft. Als dat lukt, dan hoeven we ook geen boetes uit te delen.’

Amma: ‘We maken veel gebruik van informele instrumenten om partijen te bewegen zich aan de regels te houden. Beleidsregels, voorlichting en waarschuwingen bijvoorbeeld. De inzet van dit soort instrumenten zichtbaar maken, dat kan nog wel wat beter. Want deze instrumenten zijn vaak minstens zo effectief. Het voorkomen van overtredingen is onze uiteindelijke inzet. Voor alle partijen waar wij toezicht op houden: de landelijke, regionale en lokale publieke media, de commerciële partijen, de uploaders en ook de boekverkopers.’

Peter: ‘Het is geweldig hoeveel slimme, enthousiaste, gedreven jonge professionals hier werken. Dit geeft mij het meeste werkplezier, en is ook een succes voor de leidinggevenden en de organisatie als geheel. Er staat een heel gedreven organisatie, waar mensen zich vrij kunnen bewegen en waar het afgelopen jaar praktisch geen verloop was.’

Amma: ‘Ondanks de krappe arbeidsmarkt, is het ons gelukt onze medewerkers te behouden en veel nieuwe collega’s aan te trekken. Over het belang van ons werk hebben we het afgelopen jaar ook veel goede gesprekken met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gehad. Het was voor hen ook duidelijk dat we moeten groeien nu er de laatste jaren zoveel, bovenal complexere, taken voor ons zijn bijgekomen. Ik kijk er dan ook erg naar uit dat we komend jaar de organisatie verder kunnen uitbouwen en vooral: daar de vruchten van kunnen plukken. De waarde van ons werk voor de democratie verklaart ook de bevlogenheid en betrokkenheid binnen de organisatie. De maatschappelijke relevantie van ons werk is hier elke dag merkbaar en voelbaar.’

Peter: ‘Het belang om je in te zetten voor betrouwbare en onafhankelijke nieuwsvoorziening is enorm groot. De zorgen om desinformatie zijn alom aanwezig. Dat zie je ook terug in het politieke klimaat wereldwijd. Om het vertrouwen in de media in Nederland hoog te houden is de publieke media sector ontzettend belangrijk, essentieel zelfs. Júíst in deze tijd moeten we het publieke bestel versterken.’

Amma: ‘Het is ook een onderwerp dat bij iedereen en onder alle generaties speelt. Ook jongeren zijn echt wel bezig met hoe ze nieuws moeten interpreteren. Als ik het met hen over de media heb, dan hebben zij het over TikTokers, influencers en de hele online wereld. Als je ze vraagt hoe ze de informatie die ze daar zien beoordelen, en of ze meerdere bronnen checken, dan kom je met jongeren tot een heel leuk gesprek. Daaruit blijkt hoe relevant ons werk is, ook voor de jongere generaties. Daar hebben we ons in 2023 voor ingezet, en dat zullen we blijven doen.’

College van commissarissen



Mevrouw drs. A.A. (Amma) Asante

Collegevoorzitter

Benoemingsperiode: 15 september 2022 – 15 september 2027

Nevenfuncties

- Lid van de Raad van Toezicht van Het ABC Amsterdam, een Advies- en Begeleidingscentrum voor het Onderwijs – bezoldigd 1 januari 2023 t/m 31 december 2023



De heer mr. P.V. (Peter) Eijsvoogel

Commissaris

Benoemingsperiode: 1 maart 2021 – 1 maart 2026

Nevenfuncties

- Advocaat te Amsterdam (eigen kantoor) – bezoldigd 1 januari 2023 t/m 31 december 2023
- Raadsheer-plaatsvervanger in het Gerechtshof 's-Hertogenbosch – bezoldigd 1 januari 2023 t/m 31 december 2023

Onze plannen voor 2024



Risico's • Betrouwbare en onafhankelijke informatie komt tot stand in een organisatie die oog heeft voor risico's. We kijken naar de interne beheersing, het risicomanagement, bij de landelijke publieke omroep. We geven opvolging aan diverse onderzoeken van onszelf en de Commissie Van Rijn. Daarmee intensiveren we het toezicht op het risicomanagement.



Lokale en regionale media • Voor de plaatselijke democratie is onafhankelijk, toegankelijk, divers en veilig media-aanbod net zo belangrijk als voor de landelijke democratie. Daarom bieden we lokale en regionale media in 2024 een overzicht met de kaders voor samenwerking met andere publieke en met commerciële partijen. Samen met het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek onderzoeken we de kwantiteit en kwaliteit van lokaal bestuurlijk nieuws. Ook starten we in 2024 de voorbereidingen op de beoogde aanpassing van de Mediawet voor lokale publieke omroepen.



Online toezicht • Sociale media en online nieuwsbronnen spelen een steeds grotere rol in de informatievoorziening, vooral onder jongeren. Daarom is online toezicht een van onze speerpunten. Wij gaan naar verwachting op meer video-uploaders toezicht houden. Daarnaast vestigde zich voor het eerst een Video Sharing Platform (VSP) in Nederland. Dit nieuw type media vraagt ook een nieuw type toezicht. Ook doen we in 2024 onderzoek naar het nieuwsgebruik van de online generatie die met sociale media is opgegroeid. Onafhankelijk gemaakte content, die veilig is voor kinderen, heeft bij de online media onze specifieke aandacht.



Actualiseren beleidsregels • Om de regelgeving blijvend aan te laten sluiten bij de tijd, herijken en actualiseren wij vijf beleidsregels*. Daarnaast bekijken wij de aanpassing van de aanmeldprocedure en het toezicht op nieuwe (hybride) mediadiensten. Wij herzien hiervoor bestaande beleidsregels en buigen ons over de vraag of de huidige (Europese) wetgeving nog volstaat. Verder implementeren we in 2024 een nieuwe beleidsregel voor de aanwijzingsprocedure van regionale publieke omroepen. Ook gaan wij met de sector en OCW onderzoeken welke aanvullende regelgeving en beleidsregels nodig zijn voor de inhoud van redactiestatuten.



Representatie • Om verschillende geluiden te kunnen horen en beelden te kunnen zien, is representatie belangrijk. In 2024 doen wij onderzoek naar de representatie van gender en mensen met een beperking in het media-aanbod. Daarnaast gaan we een methode ontwikkelen voor onderzoek naar de representatie van mensen met een bi-culturele achtergrond.

Blik vooruit

Naast deze speerpunten blijven wij in 2024 uiteraard – steeds vanuit de kernwaarden van het mediabeleid – ook onze reguliere werkzaamheden verrichten. Een uitgebreidere toelichting op onze werkzaamheden staat in de toezichtbrief op onze site. Kijk hiervoor op cvdm.nl/toezichtbrief

* Beleidsregels bestuurlijke boetes 2019, Beleidsregels bestuurlijke boetes vaste boekenprijs 2019 en de beleidsregels voor zelfpromotie, reclameregels landelijke publieke media-instellingen, governance en interne beheersing generatie die met sociale media is opgegroeid.

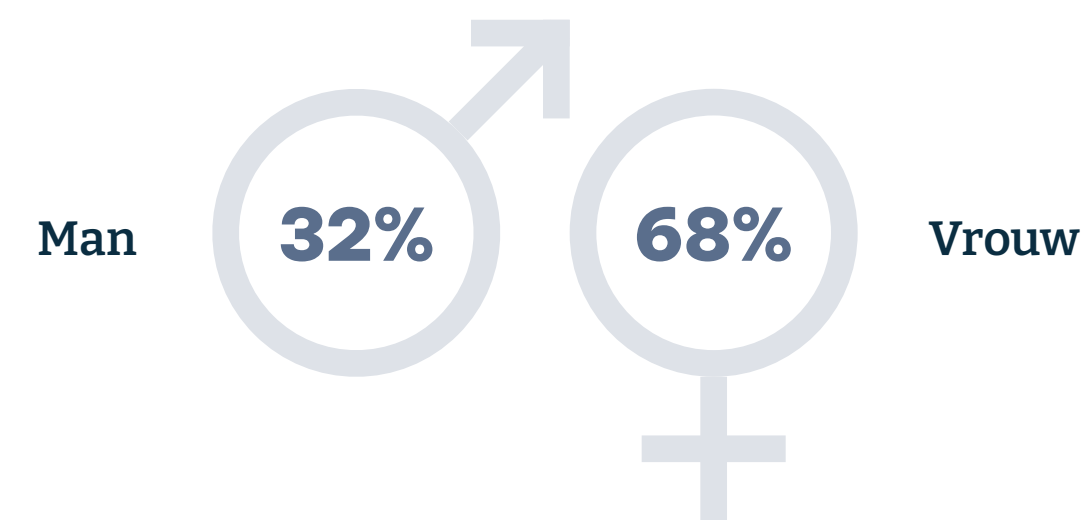
Governance en personeelsbeleid

Governance en bezoldiging College van commissarissen

Het college bestaat uit een voorzitter en twee commissarissen. Het college wordt geleid door de voorzitter die ook eindverantwoordelijk is voor de aansturing van de organisatie. De voorzitter is samen met twee parttime commissarissen met relevante juridische respectievelijk financiële expertise verantwoordelijk voor de bestuursrechtelijke besluitvorming. Wegens het vertrek van Steven Flipse, bestond het college sinds eind 2022 uit een voorzitter en een commissaris. De voorzitter van het college is Amma Asante. Peter Eijvoogel is de commissaris met juridische expertise. Met het werven van het derde lid van het college, is eind 2023 gestart nadat de evaluatie van de in 2020 ingestelde topstructuur en organisatie-inrichting was afgerond.

Deze evaluatie, uitgevoerd door Rijnconsult, gaf geen reden om de topstructuur met een fulltime voorzitter en twee parttime commissarissen aan te passen. Mede door het vertrek van Mieke de Vos als directeur Bestuurs- en Organisatiezaken werd wel duidelijk dat er in de organisatie behoefte is aan een meer directe aansturing van de werkorganisatie met name voor afdelingsoverstijgende projecten en zaken. Voor de aankomende twee jaar is een directeur Strategie en Ontwikkeling aangesteld, Johan de Groot. Samen met de hoofden is hij verantwoordelijk voor het doorontwikkelen van de kwaliteit en doelmatigheid van de taakuitoefening en voor het realiseren van meer duidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden en, samen met de bestuurssecretaris, het besluitvormingsproces.

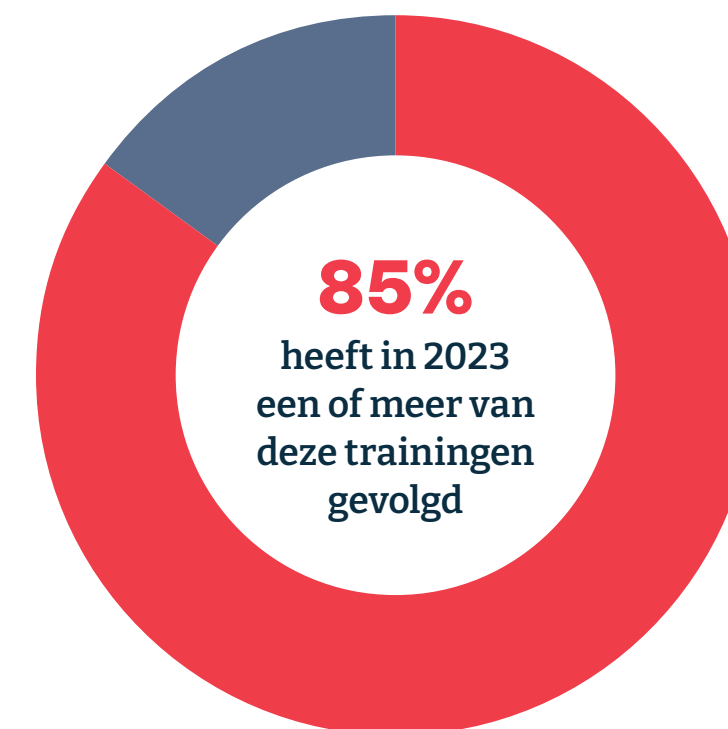
Man-vrouw-verhouding medewerkers



Interne trainingen



Er zijn **5** verschillende op maat gemaakte trainingen georganiseerd in 2023



We kregen in het rapport van Rijnconsult complimenten over het feit dat we in relatief korte tijd een stevige ontwikkeling hebben doorgemaakt in het verbeteren van de topstructuur en de organisatie-inrichting met het opzetten van verschillende ontwikkeltrajecten, waaronder nieuwe governance, projectcoördinatie, accountcoördinatie en vakgroepen. Ook concludeerde Rijnconsult dat de medewerkers zeer betrokken zijn bij de missie en visie van het Commissariaat en bij de verdere ontwikkeling van de organisatie. Uiteraard kwamen er ook verbeterpunten uit het rapport. Hier gaan wij de aankomende tijd mee aan de slag.

De organisatie-inrichting blijft gelijk en bestaat uit vijf afdelingen: Bestuurs- en Organisatiezaken, Markttoegang, Toezicht, Onderzoek en Beleidsadvies en Handhaving en Bezwaar. De afdelingen worden geleid door hoofden. Zij zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de werkstromen binnen de eigen afdeling en gezamenlijk zorgen zij voor de borging van die zaken en projecten die de eigen afdeling overstijgen.

Alle medewerkers van het Commissariaat vallen onder de CAO Rijk. De voorzitter en de leden van het College zijn hierbij inbegrepen. Voor de bezoldiging van de voorzitter en de leden van het College wordt verwezen naar de Regeling van de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media van 7 juli 2020, nr. 24938080, houdende regels met betrekking tot de rechtspositie van de voorzitter en leden van het Commissariaat voor de Media en de leden van het bestuur van het Stimuleringsfonds voor de journalistiek ([Regeling rechtspositie Commissariaat voor de Media en Stimuleringsfonds voor de Journalistiek](#)).

In dienst op 31 december 2023

63 collega's

59 fte

Waarvan

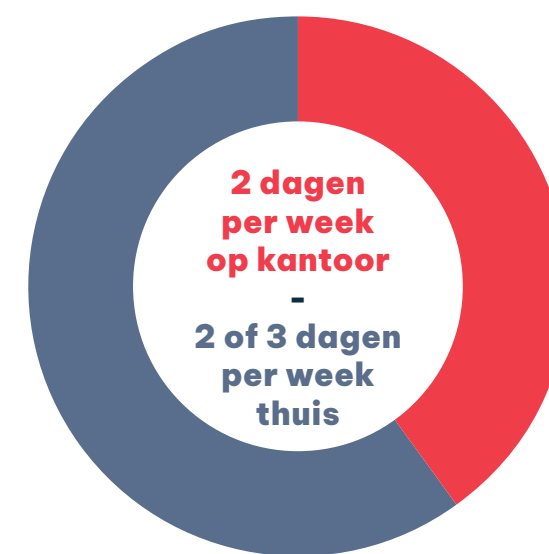
18

nieuwe collega's in dienst
(0 collega's uit dienst)

Promoties/doorgegroeid

6 collega's

Verhouding thuis/kantoor werken

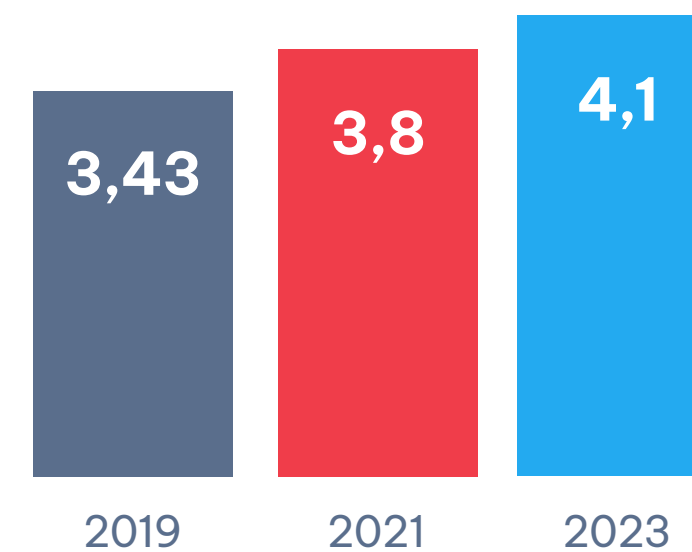


Gezondheidscheck Belangrijke resultaten



medewerkers waarderen

- ✓ de **zelfstandigheid**,
- ✓ de **ontwikkelmogelijkheden**,
- ✓ de **werk-privé balans** en
- ✓ de **sociale steun**.

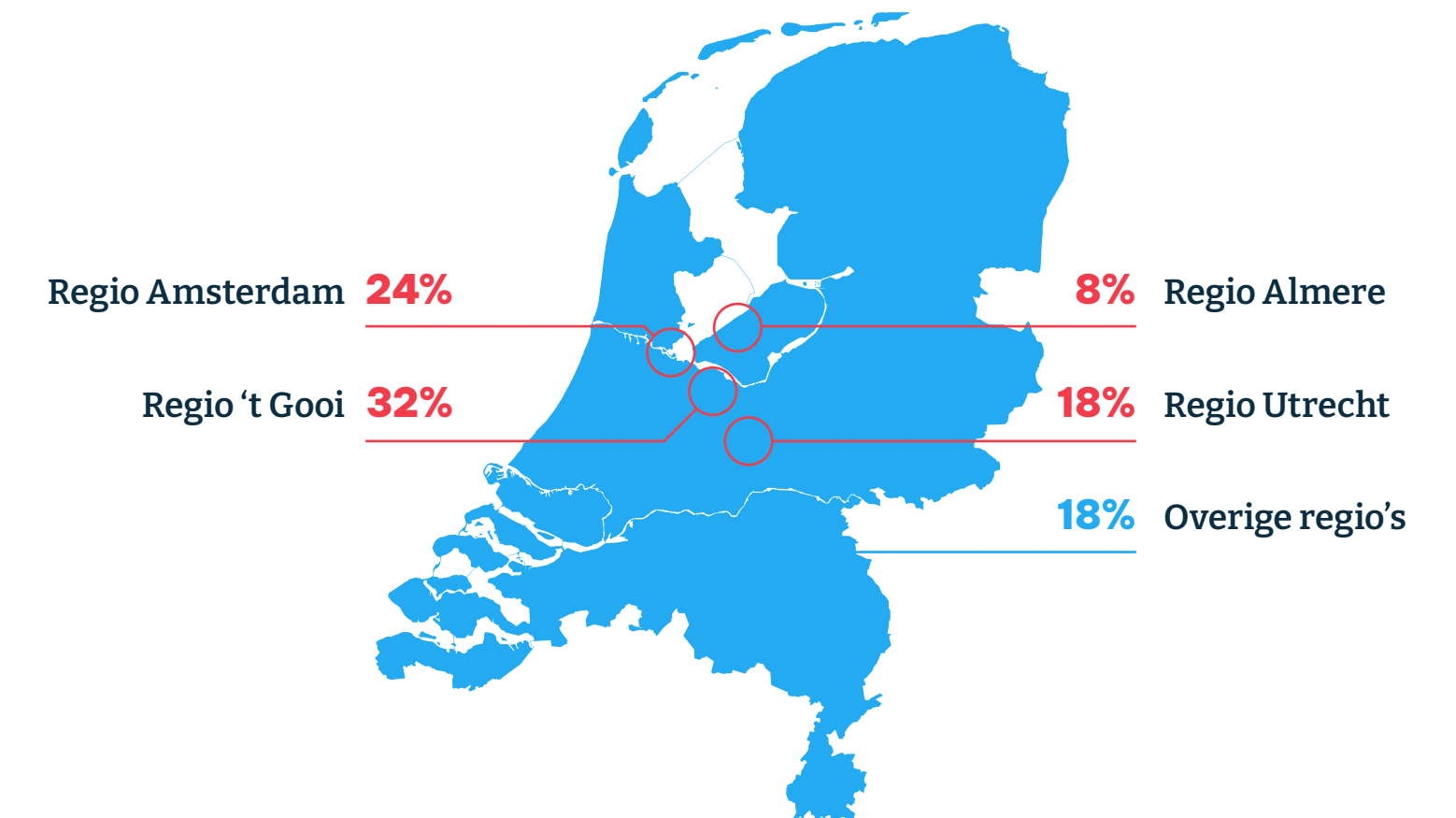


Engagementonderzoek:

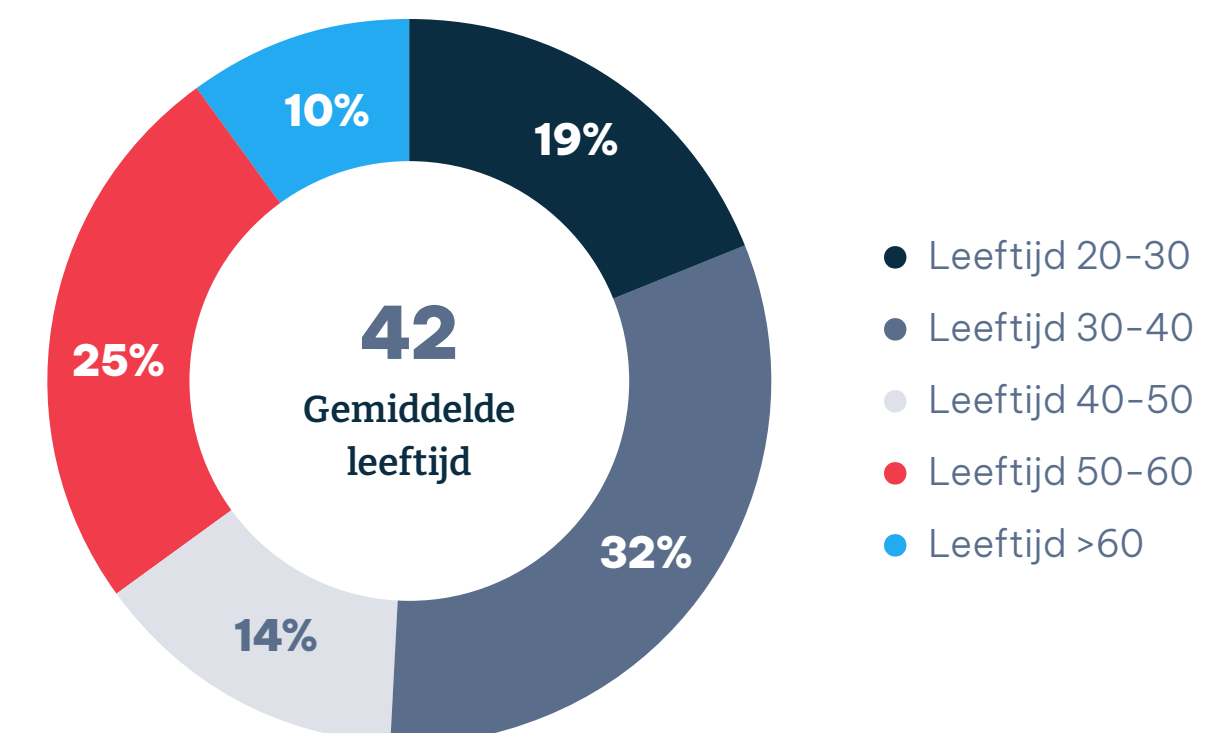
83% feedback

De gemiddelde verbondenheid score is **opnieuw gestegen** en ligt in 2023 op 4,1 uit 5.

Woonplaats medewerkers



Leeftijd medewerkers



Financiën

Het jaarverslag 2022 en de daarbij behorende jaarrekening voor apparaat-skosten van het Commissariaat, met een exploitatieresultaat van € 122.000 negatief, is op 20 april 2023 door het ministerie van OCW goedgekeurd.

Het ministerie van OCW heeft de bekostigingsaanvraag voor 2023 op 2 december 2022 toegekend, onder voorbehoud van de uitkomst van gesprekken over toezichtkosten en taken gedurende 2023. Doordat de bekostiging op basis van artikel 15 (media) van de Rijksbegroting de afgelopen jaren niet is meegestegen met de toename van onze taken, laat de begroting 2023 bij deze bekostigingsaanvraag, net als de begroting van 2022, een tekort zien.

Naast de bijdrage van het ministerie van OCW uit de mediabegroting ontvangt het Commissariaat jaarlijks van commerciële media-instellingen een bijdrage in de toezichtkosten. De huidige toezichtkostenregeling dateert van 1 januari 2013.

Ontwikkelingen in de mediasector hebben er sindsdien toe geleid dat de huidige toezichtkostenregeling niet meer passend is.¹ Het Commissariaat en OCW werken daarom samen aan een nieuwe toezichtkostenregeling die aansluit bij de actuele situatie in de mediasector.

¹ Het is wenselijk dat de huidige criteria – op basis van het aantal huishoudens dat technisch kan worden bereikt en het aantal uitzendingen – vervangen worden door criteria die aansluiten bij de impact en draagkracht van marktpartijen. Daarnaast is het fair dat alle marktpartijen in de mediasector financieel bijdragen aan de werkzaamheden van het Commissariaat en moeten commerciële mediadiensten op aanvraag op dezelfde wijze gaan bijdragen aan de bekostiging van het Commissariaat als lineaire commerciële media-instellingen.

Meerjarenbegroting 2024-2027

In 2023 hebben het ministerie van OCW en het Commissariaat in kaart gebracht welke uitbreiding van de formatie nodig is voor de taken die het Commissariaat er in de afgelopen jaren bij heeft gekregen en voor een aantal toekomstige taken. Het ministerie van OCW en het Commissariaat hebben hierover afspraken gemaakt op basis van een gedeelde meerjar-envisie op het mediatoezicht en de rol van het Commissariaat daarin.

Het Commissariaat heeft zijn meerjarenbegroting 2024-2027 gebaseerd op de met OCW overeengekomen organisatiegroei, de halfjaarcijfers en de jaareindeprognose 2023. Op basis daarvan heeft het Commissariaat op 15 september 2023 een sluitende begroting voor het jaar 2024 ingediend bij het ministerie van OCW. Samenvattend zetten we van 2024 tot 2027 in op doorontwikkeling van de organisatie met de volgende pijlers:

a) Verder uitwerken van proactief risicogestuurd toezicht, waaronder ontwikkeling en intensivering van accounttoezicht en het verrichten van periodieke thematische onderzoeken zoals i. betrouwbaarheid van journalistiek media-aanbod, ii. bezoldiging van presentatoren bij landelijke publieke media-instellingen (WNT/BPPO), iii. integriteit (gedrag en cultuur) en voorkoming van belangenverstrengeling, iv. uitvoering van de doelmatigheidsopdracht landelijke publieke omroep en v. toezicht uploaders. Waar nodig vindt opvolging in 2024 plaats.

b) Onderzoek om risico's van nieuwe ontwikkelingen in het media-landschap voor de kernwaarden onafhankelijkheid, pluriformiteit,

toegankelijkheid en veiligheid van het media-aanbod tijdig te signaleren en agenderen.

c) Samenwerking met Europese mediatoezichthouders, onder meer binnen European Regulators Group for Audiovisual Media Services (ERGA) en European Platform of Regulatory Authorities (EPRA).

d) Implementatie van gewijzigde internationale wetgeving zoals Digital Services Act (DSA), European Media Freedom Act (EMFA), toegankelijkheid van e-books en toegangsdiensten tot audiovisuele mediadiensten en investeringsverplichting.

e) Strategische personeelsplanning, investeren in kennis en vaardigheden van onze medewerkers, samenwerking met toezichthouders (onder meer in het Samenwerkingsplatform Digitale Toezichthouders).

Het Commissariaat heeft in zijn meerjarenbegroting 2024-2027 de noodzaak van groei met 32 FTE per eind 2026 aan OCW kenbaar gemaakt. OCW onderschrijft de noodzaak van een uitbreiding van de formatie met 15,8 FTE van het Commissariaat voor de jaren 2024-2027. Voor een aantal nieuwe taken geldt dat OCW nog een beleidsmatig standpunt moet innemen voordat het een standpunt inneemt over de daarvoor benodigde formatie. OCW heeft een voorbehoud gemaakt voor begroting 2024 aangezien de verhoging van de bijdrage in de OCW-begroting 2024 moet worden verwerkt en de Tweede en Eerste Kamer hiermee bij de behandeling van de voorjaarsnota moeten instemmen.

Gerealiseerd exploitatieresultaat 2023

(bedragen x € 1.000)

In de begroting 2023 werd rekening gehouden met een negatief resultaat van € 1.419.

Het gerealiseerde exploitatieresultaat over 2023 komt uit op € 22 positief (2022: € 122 negatief). Er is een negatief exploitatieresultaat van € 812 uit hoofde van apparaatskosten van het Commissariaat.

Op de programma-begroting van Werk aan Uitvoering is door vertraging in bestedingen een positief resultaat van € 834 gerealiseerd. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve OCW WaU ten behoeve van besteding in de volgende jaren.

Exploitatierekening

(Bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil 2023
Baten				
Totaal bijdrage OCW	7.450	6.832	9.810	618
Opbrengst comm. media-instellingen	2.961	4.203	1.958*	-1.242
Totaal baten	10.411	11.035	11.768	-624
Lasten				
Personeelslasten	8.283	8.135	7.981	148
Accountantskosten	168	110	110	58
Huisvestingslasten	20	329	454	-309
ICT-kosten	765	529	560	236
Onderzoeks-/advieslasten	151	726	408	-575
Afschrijvingskosten vaste activa	458	522	596	-64
Overige lasten	569	1.191	897	-622
Werk aan Uitvoering	138	912	762	-774
Totaal lasten	10.552	12.454	11.768	-1.902
Bedrijfsresultaat	-141	-1.419	0	1.278
Rentebaten en -lasten	163	0	0	163
Exploitatieresultaat	22	-1.419	0	1.441

* In de begroting 2024 zijn de opbrengsten van commerciële media-instellingen opgenomen, uitgaande van een nieuwe toezichtkostenregeling per 1 januari 2024. De nieuwe regeling zal echter niet eerder dan 1 januari 2025 ingaan.

Baten

(bedragen x € 1.000)

De baten (exclusief WaU) zijn € 684 lager dan begroot. De reguliere bekostiging van OCW is € 558 hoger. De opbrengsten commerciële media-instellingen zijn € 1.242 lager.

De facturering van de toezichtkosten aan de commerciële media-instellingen is jaarlijks achteraf. Doordat de bestaande toezichtkostenregeling in 2023 is gecontinueerd, is de opbrengst € 2.961, bestaande uit de geschatte toezichtkosten 2023 ad € 2.938 en hogere facturatie toezichtkosten 2022 ad € 23 gedurende 2023. In de begroting was uitgegaan van een hogere opbrengst van € 4.203 als gevolg van de start van de nieuwe Toezichtkostenregeling per 1 april 2023.

De reguliere bekostiging door het ministerie van OCW is € 558 hoger dankzij inflatie-correctie van € 438 en een verhoging van € 120, bestemd voor de voorbereiding van het toezicht op de toegankelijkheid van toegangsdiensten tot audiovisuele mediadiensten en voor de voorbereiding van het toezicht op de toegankelijkheid van e-boeken.

Bekostiging door het ministerie van OCW				
(Bedragen x € 1.000)	Realisatie	Begroting	Begroting	Verschil
	2023	2023	2024	2023
Bekostiging regulier	6.078	5.640	8.768	438
Bekostiging vaste boekenprijs	280	280	280	0
Bekostiging Werk aan Uitvoering	972	912	762	60
Bekostiging incidenteel	120	0	0	120
Totaal bijdrage OCW	7.450	6.832	9.810	618

Het Commissariaat ontvangt projectbekostiging voor het programma WaU voor de periode 2022 tot en met 2031. Dit programma levert een belangrijke bijdrage aan de verbetering van de dienstverlening en professionalisering van onze bedrijfsvoering en daarmee aan de maatschappelijke meerwaarde van Commissariaat door middel van i) toekomstbestendige dienstverlening, ii) versnellen van de digitale agenda, waaronder kwaliteitsverbetering informatiehuishouding en iii) vergroten van de statuur en aantrekkelijkheid van de uitvoering.

- Over 2023 is een bedrag van € 972 toegekend ter financiering van de volgende deelprojecten:
- Toekomstbestendige dienstverlening (€ 320)
 - Versnellen digitale agenda (€ 490)
 - Vergroten statuur en aantrekkelijkheid uitvoering (€ 162)

Lasten

(bedragen x € 1.000)

De lasten (exclusief WaU) zijn € 1.128 lager dan begroot. Deze lagere lasten worden vooral veroorzaakt door lagere onderzoeks- en advieslasten (€ 575) en lagere overige lasten (€ 622). Tevens is er sprake van lagere huisvestingslasten (€ 309) en lagere afschrijvingslasten (€ 64). De ICT-kosten (€ 236), personeelslasten (€ 148) en accountantskosten (€ 58) zijn hoger dan begroot.

De onderzoeks- en advieslasten zijn lager door verschuiving van het onderzoek visie lokaal/regionaal naar 2024 en het niet uitbesteden maar intern oppakken van het onderzoek onafhankelijkheid redacties. De implementatiekosten van het toezicht op de gedragscode integriteit en het toezicht op uploaders en risicogestuurd toezicht zijn ook lager dan begroot. Hierbij is specialistische expertise ingehuurd, die onder de personeelskosten is verantwoord. De advies- en proceskosten van Handhaving & Bezwaar zijn onder invloed van een beperkt aantal beroep- en bezwaarzaken en (civiele) claims, lager dan begroot. Ten slotte is een besparing gerealiseerd door de uitbesteding van de salarisverwerking van IJk naar QuoRatio.

De overige lasten zijn lager door uitstel van de hernieuwing van de toezichtskostenregeling en nog niet gerealiseerde voorlichtingskosten door een latere start van de afdeling Contact & Voorlichting. Ook vinden het EPRA congres, met hosting van deze editie door het Commissariaat, de start van de raad van advies en de start van het expertpanel voor het College in 2024 plaats.

De huisvestingslasten zijn in 2023 lager dan begroot door wijziging in de regelgeving voor het vormen van een voorziening groot onderhoud, wat tot een vrijval in plaats van een dotatie heeft geleid. De ICT-kosten zijn in 2023 hoger dan begroot naar aanleiding van een aanvullende investering in de website Vaste Boekenprijs in 2023. Deze investering is reeds in 2022 bekostigd door OCW.

Personeelslasten zijn lager, doordat niet alle nieuwe vacatures konden worden ingevuld. Hierdoor is de inhuur van tijdelijk personeel hoger; 34% van de totale personeelskosten ten opzichte van 31% in 2022. Aangezien de omvang van de organisatie gering is, streeft het Commissariaat naar een personeelsbestand met een harde kern van vaste medewerkers en een daaromheen geformeerde flexibele schil.

Lasten – Werk aan Uitvoering (bedragen x € 1.000)

Over 2023 is een bedrag van € 138 besteed aan de volgende deelprojecten:

- Toekomstbestendige dienstverlening (projectmanager Contact en Voorlichting € 20)
- Versnellen digitale agenda (kwaliteitsverbetering informatiehuishouding € 85)
- Vergroten statuur en aantrekkelijkheid uitvoering (opleidingskosten € 33)

Toekomstbestendige dienstverlening

Het Commissariaat werkt aan het verder vormgeven van toekomstbestendige dienstverlening en uitwerking van Contact en Voorlichting. Uitgangspunten zijn laagdrempelige toegankelijkheid, het vergroten van de zelfredzaamheid, actief informeren en voorlichting. Daarbij zetten we ook in op versterking van fysieke en digitale dienstverlening door het optimaliseren van de website en het e-loket, het inrichten van webcare en het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten. Vanaf het tweede halfjaar is hiervoor organisatieadvies ingewonnen middels inhuur van een kwartiermaker/projectleider die inzichtelijk heeft gemaakt wat nodig is voor het optimaal invulling geven aan Contact en Voorlichting. Na vaststelling van het plan van aanpak wordt de werving gestart om invulling aan de plannen te geven, waarmee de afdeling Contact en Voorlichting daadwerkelijk een plek krijgt binnen de organisatie en uitvoering wordt gegeven aan eerder genoemde uitgangspunten.

Versnellen van de digitale agenda

De toegekende WaU-gelden stellen ons in staat om onze bedrijfsvoering verder te professionaliseren en voortvarend aan de slag te gaan met een programma informatiehuishouding en digitalisering. Het programma bestaat onder meer uit de volgende projecten:

1. Optimaliseren van ons zaakstelsel met als doel om de (werk) processen te optimaliseren en de kwaliteit van de gegevens in dat zaakstelsel te verbeteren. Daarbij hoort ook het doorontwikkelen

van ons elektronisch portal en zowel natuurlijke personen als rechtspersonen op een gebruiksvriendelijke manier via de digitale weg een aanvraag kunnen indienen en de voortgang van de afhandeling via het portal kunnen volgen (in lijn met de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer).

2. Verbeteren van sturings- en managementinformatie. Met deze gegevens verwachten we onder meer beter inzicht te geven in doorlooptijden en afhandeltijden en de resultaten van onze werkzaamheden beter zichtbaar te maken.
3. We verbeteren onze datagovernance met onder meer als doel om verder aan te sluiten op onder meer ons selectie- en archiveringsbeleid, de Archiefwet, de AVG, de Woo en normen voor informatieveiligheid (NIS2 directive).
4. We verbeteren ons inzicht in de (overige) gegevens van zowel de verschillende afdelingen als van de organisatie als geheel. In 2024 brengen we de informatiebehoefte verder in kaart en gaan we in gesprek met andere toezichthouders over hun ervaringen (leerpunten en good practices) met zowel de systemen en applicaties als het draagvlak daarvoor bij zowel stakeholders als eigen medewerkers. Daarbij gaan we ook na wat de mogelijkheden zijn om gegevens uit te wisselen met organisaties met wie wij veel samenwerken (waaronder ketenpartners) zodat wij de administratieve lasten voor natuurlijke personen en rechtspersonen kunnen beperken en de dienstverlening van deze organisaties kunnen verbeteren. Het verbeteren van onze informatiehuishouding zal ook een belangrijke bijdrage leveren aan

het inzicht in de doelmatigheid en doeltreffendheid van ons werk en voor de doorontwikkeling van ons toezicht (risicogestuurd toezicht/systeemtoezicht).

5. We verkennen de mogelijkheden van digitale toezichtsinstrumenten, AI en RPA (Robotic Process Automation) om de doelmatigheid van ons werk nog verder te vergroten en om digitale toezichtsinstrumenten te ontwikkelen en in te zetten.

Vergroten statuur en aantrekkelijkheid uitvoering

We zetten in op het versterken van kennis en vaardigheden van medewerkers in (strategisch) beleid, uitvoering en toezicht. Daarnaast werken we aan het verbeteren van projectmatig werken en accountcoördinatie en ontwikkelen we de vakgroepen juridische zaken, media-expertise en AI.



Risicomanagement en compliance

Risicomanagement maakt deel uit van de Planning & Controlcyclus van het Commissariaat. Het College van commissarissen is verantwoordelijk voor het mitigeren van de voornaamste risico's en onzekerheden. Gedurende 2023 zijn er geen aanpassingen doorgevoerd in het systeem van risicomanagement. Wel is er een nieuwe risicoinventarisatiecyclus ontwikkeld, waarbij toezichtrisico's jaarlijks en doorlopend worden geïnventariseerd en gemonitord, om zo in te kunnen spelen op veranderende en nieuwe risico's. Ook worden, net als voorheen, nieuwe ontwikkelingen in het brede medialandschap gemonitord, waarmee wordt bepaald of bijstelling en/of aanvulling van de strategische doelstellingen gepast is. De uitkomsten van de jaarlijkse risico-inventarisatie in combinatie met de meerjarenstrategie en de analyse van de actuele ontwikkelingen zijn terug te vinden in de [Toezichtbrief 2024](#) d.d. 31 oktober 2023.

Onder risicomanagement verstaan we het geheel van zien, begrijpen en aanpakken van risico's. Het Commissariaat onderkent adequate governance, gedrag & cultuur en professionele kwaliteitsborging als randvoorwaarden voor een goed functionerend risicomanagementproces.

Governance

Het college wordt geleid door de voorzitter die eindverantwoordelijk is voor de aansturing van de organisatie. De aansturing van de werkorganisatie was tot 1 mei 2023 gedelegeerd aan de Bestuurs- en Organisatiezaken en ligt sinds die datum weer bij de voorzitter. De organisatie bestaat uit de afdeling

Bestuurs- en Organisatiezaken, Markttoegang, Toezicht, Onderzoek en Beleidsadvies en Handhaving en Bezwaar. De afdelingen worden geleid door hoofden. Zij zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de werkstromen binnen hun afdeling. Een uitgebreidere toelichting op de governance en de aanpassingen die gedaan zijn in 2023 staan op pagina 27.

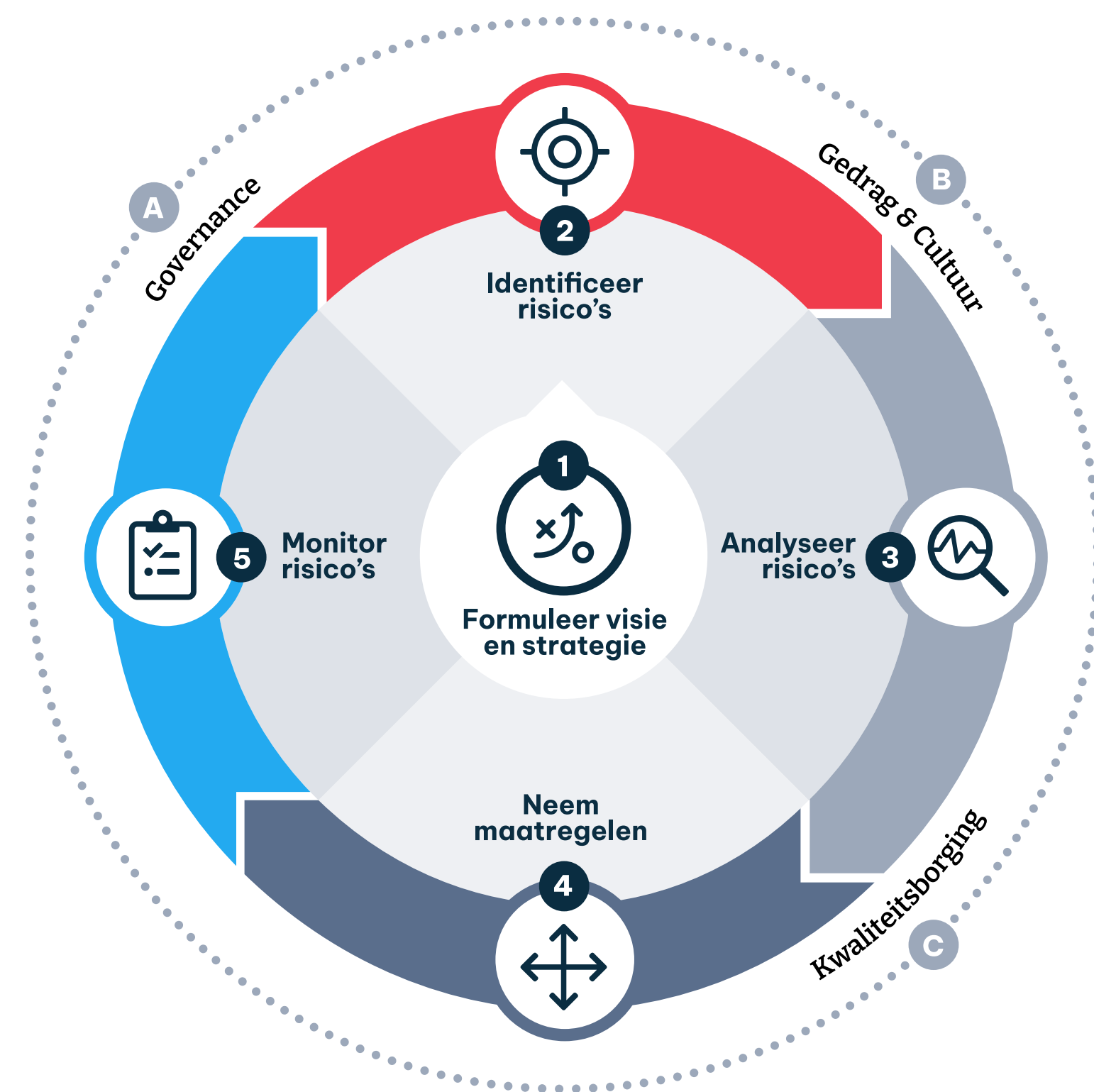
Het college geeft richting, benoemt resultaten en geeft beleidskaders mee. Het college borgt de totale productie en de kwaliteit van het werk van het Commissariaat. De aanpak, werkwijze en de inzet van mensen en middelen om het resultaat binnen de afgesproken kaders te bereiken zijn de verantwoordelijkheid van de voorzitter. De werkorganisatie is, binnen de gestelde kaders, integraal verantwoordelijk voor de uitvoering van taken en opdrachten en het voorbereiden van de voorstellen en adviezen aan het college.

Kwaliteitsborging

Onze autoriteit als toezichthouder en het behoud van onze onafhankelijke positie als zelfstandig bestuursorgaan zijn de basis voor ons risicomanagement. Daarin onderkennen wij strategische, toezichts-, bedrijfsvoerings- en compliancerisico's. We proberen deze risico's zo veel mogelijk te mitigeren en we managen ze integraal.

Strategisch risico

Onze risicobereidheid bepalen we door zaken tegen elkaar af te wegen in een risicomatrix. In het algemeen is onze risicobereidheid 'risico avers'. Het



risico dat de organisatie bereid is te accepteren gaat daarmee niet verder dan het risico dat nodig is om de strategische doelstellingen te behalen en onze verplichtingen op een zorgvuldige en doelmatige manier na te komen. Wij beoordelen deze risico’s met de scope van onze strategie 2020 – 2025.

Al geruime tijd vindt een transformatie van een nationaal naar een internationaal mediaspeelveld plaats. Ons toezichtveld breidt zich uit en we zien een sterke toename van het media-aanbod en nieuwe technologische ontwikkelingen.

In 2023 hebben het ministerie van OCW en het Commissariaat in kaart gebracht welke uitbreiding van de formatie nodig is voor de taken die het Commissariaat er in de afgelopen jaren bij heeft gekregen en voor een aantal toekomstige taken. Het ministerie van OCW en het Commissariaat hebben hierover afspraken gemaakt op basis van een gedeelde meerjarenvisie op het mediatoezicht en de rol van het Commissariaat daarin.

De Mediawet is het uitgangspunt van ons toezicht, en we kijken daarnaast naar de geest van de wet. Het is een gegeven dat wetgeving doorgaans achterloopt, en dat is in dit decennium zeker van toepassing op mediadiensten. Daarnaast herijken en actualiseren wij beleidsregels, om de regelgeving blijvend aan te laten sluiten bij de tijd.

Daarnaast zien we een sterke toename van maatschappelijke verwachtingen van onze rol als toezichthouder in het algemeen en onze rol als toezichthouder op de toekomstbestendigheid van het publieke bestel in het bijzonder. Ons toezicht ontwikkelt zich van toezicht op basis van signalen naar probleemgericht, risicogestuurd, systeemgericht en proactief toezicht.

Toezicht

In de Toezichtbrief 2023 zijn de toezichtthema’s en speerpunten voor 2023 aangekondigd, waarop het Commissariaat zich richt naast zijn reguliere werk. Deze zijn gebaseerd op onze missie en visie, de meerjarenstrategie en een analyse van actuele ontwikkelingen ([zie Toezichtbrief 2023 d.d. 1 november 2022](#)).

Categorie	Omschrijving	Kans	Impact	Bereidheid risico te nemen
Toezichtrisico				
Markttoegang	Ongewenste (commerciële) verwevenheid, beïnvloeding en gebrek aan onafhankelijkheid doordat randvoorwaarden en spelregels voor samenwerking tussen lokale en regionale omroepen onduidelijk zijn.	Groot	Groot	Klein
Toezicht en handhaving	Financiële en integriteitsovertredingen door niet goed functionerende interne beheersing, doordat de kwaliteit en inrichting van risicomanagementsystemen niet toereikend is.	Groot	Groot	Klein
	Door snelle ontwikkelingen en groei en internationaal speelveld komt online veiligheid in gedrang, waardoor er sprake kan zijn van commerciële beïnvloeding en minderjarigen in aanraking komen met schadelijke content.	Groot	Groot	Klein
Onderzoek en beleidsadvies	Onvoldoende zicht op de gevolgen van maatschappelijke en technologische ontwikkelingen voor de nieuws- en informatievoorziening en het vertrouwen in journalistiek op lokaal, regionaal en landelijk niveau.	Groot	Groot	Klein
Strategisch risico	Onvoldoende geëquipeerd zijn om in te spelen op de snelle ontwikkelingen in het medialandschap en op de toenemende wettelijke taken	Groot	Groot	Klein
	Autoriteit van de toezichthouder is onvoldoende. Toezicht wordt bemoeilijkt door onduidelijke rolverdeling tussen verschillende stakeholders	Groot	Groot	Klein
	Wetgeving is onduidelijk of ontbreekt om met toezicht in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen	Groot	Groot	Klein
	Verlies van de onafhankelijke positie als toezichthouder	Groot	Groot	Klein

Gedurende het jaar is actief gestuurd op het behalen van de in de Toezichtbrief 2023 gedefinieerde speerpunten. Ook worden nieuwe ontwikkelingen in het brede medialandschap gemonitord en wordt bepaald of bijstelling en/of aanvulling van de speerpunten en doelstellingen gepast is. Over de specifieke beheersing van die speerpunten en de daaraan gekoppelde risico's, wordt in eerdere hoofdstukken van dit jaarverslag gerapporteerd; Onze werkzaamheden 2023, Vier brede onderzoeken naar de sector en Overige toezichtactiviteiten. Een uitgebreider overzicht is hieronder opgenomen onder 'Speerpunten 2023 per taakgebied'.

De genoemde relevante actuele (externe) ontwikkelingen leiden tot een toename van de behoefte aan toezicht. Door risicogericht te werken zal het Commissariaat het toezicht zo efficiënt en effectief mogelijk inzetten. Het Commissariaat is in 2022 begonnen met de inrichting van risicogericht toezicht op de landelijke publieke media-instellingen. In 2023 is dit proces voortgezet en in 2024 zullen ook de processen voor risicogericht toezicht op andere delen van de mediasector worden ingericht.

In de loop van 2023 is het Commissariaat begonnen om zijn toezichtcapaciteit (nog) meer risicogestuurd in te zetten. Toezichtcapaciteit is immers schaars, daarom moeten keuzes gemaakt worden. Dit betekent dat het Commissariaat prioriteit geeft aan problemen die het grootste risico met zich brengen voor de te realiseren publieke doelen en bescherming van de publieke belangen.

Bedrijfsvoering en compliance

Als specifieke aandachtspunten zijn in de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen aangegeven ten aanzien van bedrijfsvoering:

- het bestendigen van de interne organisatie, het doelmatig, rechtmatig en professioneel uitvoeren van de taken en opdrachten, de bedrijfsvoering en het financieel & materieel beheer (art. 19, 23 en 32).
- de uitkomsten van de vijfjaarlijkse evaluatie ten behoeve van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van het Commissariaat (art. 30, eerste lid).

In 2023 hebben het ministerie van OCW en het Commissariaat in kaart gebracht welke uitbreiding van de formatie nodig is voor de taken die het Commissariaat er in de afgelopen jaren bij heeft gekregen en voor een aantal toekomstige taken. Het ministerie van OCW en het Commissariaat hebben hierover afspraken gemaakt op basis van een gedeelde meerjarervisie op het mediatoezicht en de rol van het Commissariaat daarin.

Het Commissariaat werkt aan het verder vormgeven van toekomstbestendige dienstverlening en uitwerking van de afdeling Contact en Voorlichting. Daarbij zetten we ook in op versterking van fysieke en digitale dienstverlening door het optimaliseren van de website en het e-loket, het inrichten van webcare en het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten. Op basis van het vastgestelde plan van aanpak wordt de werving in 2024 gestart om invulling aan de plannen te geven, waarmee de afdeling Contact en Voorlichting daadwerkelijk een plek krijgt binnen de organisatie.

De toegekende WaU-gelden stellen ons tevens in staat om onze bedrijfsvoering verder te professionaliseren en voortvarend aan de slag te gaan met een programma informatiehuishouding en digitalisering. Daarmee willen we zowel de kwaliteit van onze dienstverlening als de effectiviteit en efficiëntie van onze taakuitoefening vergroten.

We zetten bovendien in op het versterken van kennis en vaardigheden van medewerkers in (strategisch) beleid, uitvoering en toezicht. Daarnaast werken we aan het verbeteren van projectmatig werken en accountcoördinatie en ontwikkelen we de vakgroepen juridische zaken, media-expertise en AI.

Zie verder onder lasten –Werk aan Uitvoering (financiën).

De uitkomsten van de vijfjaarlijkse evaluatie ten behoeve van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van het Commissariaat waren eind 2023 nog niet definitief.

Categorie	Omschrijving	Kans	Impact	Bereidheid risico te nemen
Bedrijfsvoeringsrisico	Materialiseren van voorbehoud OCW bij bekostiging begroting 2024	Klein	Groot	Klein
	Mogelijk lagere opbrengst commerciële media-instellingen door nieuwe toezichtkostenregeling	Groot	Groot	Klein
	Risico van overbesteding op personeelskosten door uitstroom van vaste medewerkers en vervanging op interim-basis	Medium	Groot	Klein
	Risico van onderbesteding op personeelskosten door langdurig uitstaande vacatures	Groot	Groot	Klein
	Doelmatigheid niet op orde	Medium	Groot	Klein
	IT-systemen/digitalisering/processen sluiten niet aan op uitvoering van de toezichttaken	Medium	Medium	Klein
	IT-beveiliging biedt onvoldoende bescherming	Klein	Groot	Klein
	Onjuistheden in de inning van toezichtkosten	Klein	Medium	Klein
	Onrechtmatigheid van bestedingen	Klein	Groot	Klein
	Continuïteit en frauderisico	Klein	Groot	Klein
	Aandachtspunten uit evaluatie topstructuur en/of zbo-evaluatie ten behoeve van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van het Commissariaat	Medium	Groot	Klein
Compliance risico	Fouten bij naleving in- en externe wet- en regelgeving en procedures	Medium	Groot	Klein

Het Commissariaat stuurt op zijn wettelijke taken op basis van resultaat-afspraken met het ministerie (KPI's). Bij de inzet van middelen wordt een inschatting gemaakt van de benodigde expertise en benodigde capaciteit om het risico behorend bij wet- en regelgeving en verplichtingen voldoende af te dekken.

Door de medewerkers wordt de uitnutting van hun contracturen ten behoeve van al dan niet wettelijke taken verantwoord middels een urenregistratiesysteem. De gerealiseerde salariskosten en overige kosten van de ondersteunende taken zijn aan de wettelijke taakgebieden – Markttoegang, Toezicht, Onderzoek en Beleidsadvies en Handhaving en Bezwaar – gealloceerd op basis van het aantal uren zoals geregistreerd in de urenverantwoording.

Voor de continuïteit van de uitvoering van zijn taken ontvangt het Commissariaat naast de bijdrage van het ministerie van OCW uit de mediabegroting jaarlijks van commerciële media-instellingen een bijdrage in de toezichtskosten. De huidige toezichtskostenregeling dateert van 1 januari 2013. Ontwikkelingen in de mediasector hebben er sindsdien toe geleid dat de huidige toezichtskostenregeling niet meer passend is. Het Commissariaat en OCW werken daarom al geruime tijd samen aan een nieuwe toezichtskostenregeling die aansluit bij de actuele situatie in de mediasector. Het is de bedoeling dat de hernieuwde toezichtskostenregeling per 1 januari 2025 van start gaat.

Volgens de Regeling financiële verantwoording Commissariaat voor de Media 2023 wordt jaarlijks aan de hand van de kostenbegroting door het Commissariaat een instellingsspecifieke signaleringsnorm voor de benodigde hoogte van de algemene reserve in relatie tot de risico's en het verloop ervan opgesteld en vastgesteld door OCW. Vanwege de niet sluitende begroting 2023, is over 2023 met OCW afgesproken dat de dekking van het negatieve exploitatieresultaat uit de algemene reserve plaatsvindt. De algemene reserve is met inbegrip van het begrote tekort over 2023, nog steeds toereikend voor de bedrijfsactiviteiten van het Commissariaat. Het Commissariaat heeft zijn meerjarenbegroting 2024-2027 gebaseerd op de met OCW overeengekomen organisatiegroei. Op basis daarvan heeft het Commissariaat op 15 september 2023 een sluitende begroting voor het jaar 2024 ingediend bij het ministerie van OCW.

Gedrag en cultuur

Het Commissariaat is een kennisorganisatie. We zijn een lerende organisatie, waarin medewerkers trainingen en opleidingen kunnen volgen om zowel het kennisniveau als de benodigde vaardigheden up-to-date te houden. Zorgvuldigheid in de uitvoering van onze werkzaamheden en onderbouwing van de besluitvorming dragen ertoe bij dat de risico's van onjuiste interpretatie van wet- en regelgeving gering is. Indien de zorgvuldigheid van de besluitvorming daarom vraagt winnen we extern advies in.

Met de (nieuwe) medewerkers wordt actief gesproken over de gedragscode integriteit en over de gevolgen voor hun werkzaamheden. Nieuwe medewerkers leggen in het kader van hun onboarding de eed of belofte af. Tijdens de inwerkperiode worden zij actief begeleid en voorgelicht over aspecten van toezichthouden en daaronder vallende [integriteitstekwesties](#).

Compliance risico's worden beperkt door het kennisniveau in de organisatie actief te monitoren, bijscholing te faciliteren en het inhuren van externe expertise. Om compliance risico uit hoofde van het niet nakomen van wet- en regelgeving en verplichtingen te minimaliseren worden bij onze belangrijkste oordelen en beslissingen onze meest senior en ervaren medewerkers en leidinggevenden betrokken.

Jaarlijks onderzoeken wij de betrokkenheid van onze medewerkers en hun waardering voor het Commissariaat als werkgever. Het Commissariaat scoort hoger dan gemiddeld als het gaat om medewerker tevredenheid. Het Commissariaat slaagt er mede om deze reden in vaste medewerkers te werven, en daarnaast dankzij i) gerichte wervingsinspanning door een vaste recruiter; ii) de toegenomen maatschappelijke betekenis van het Commissariaat; iii) de toegenomen duidelijkheid over functies binnen met name toezicht. Wel komen lange doorlooptijden voor bij een search en blijft het risico van uitstroom van medewerkers, inherent aan de huidige arbeidsmarkt, bestaan. Uitstroom van medewerkers is lastig te voorspellen, en dus niet begroot.

De indruk bestaat dat de salariëring van het Commissariaat, met name voor toezichthoudende functies niet marktconform is. Voor de meerjarenbegroting 2024-2027 impliceert dit het risico van uitstroom van vaste medewerkers en/of moeilijk in te vullen vacatures. Om die reden zal in 2024 een evaluatie van het functiehuis en salarisgebouw plaatsvinden. De eventuele benodigde salarisaanpassingen zijn niet begroot. Hierdoor zien we de volgende financiële risico's voor 2024, die elkaar afhankelijk van de specifieke situatie (deels) kunnen compenseren: i) Risico van overbesteding op personeelskosten door uitstroom van vaste medewerkers en vervanging op interim-basis en ii) Risico van

onderbesteding op personeelskosten door langdurig uitstaande vacatures. De financiële consequenties van beide risico's kunnen elkaar (deels) compenseren, afhankelijk van de specifieke situatie per vacature. Dit is de belangrijkste disclaimer bij de begroting 2024.

Gezien de geringe omvang van de organisatie biedt een stabiel en divers personeelsbestand dat bestaat uit een harde kern van vaste professionele medewerkers en een flexibele schil, de beste garantie voor continuïteit. De inhuur van tijdelijk personeel was in 2023 hoger; 34% van de totale personeelskosten ten opzichte van 31% in 2022. Het Commissariaat heeft als uitgangspunt dat structurele formatie met een dienstverband in plaats van lange termijn inhuur wordt ingevuld, maar we hebben moeite met de werving van specifieke expertise, bijvoorbeeld financiën. Ook gezien de gewijzigde omstandigheden op de arbeidsmarkt en benodigde nieuwe expertises zal het Commissariaat in verband met uitbreiding van onze taken en werkzaamheden zowel in de vaste bezetting als in de flexibele schil gaan groeien.

De risico's ten aanzien van onrechtmatigheid van bestedingen en fraude en onjuistheid in de inning van toezichtskosten worden gemitigeerd door strakke mandaat- en functiescheidingsprocedures rondom het aangaan van verplichtingen, het autoriseren van facturen en het uitvoeren van betalingen en door actief te sturen op het exploitatieresultaat ten opzichte van de vastgestelde begroting.

Speerpunten 2023 per taakgebied

Markttoegang

- **Speerpunt:** Implementatie van beleidsregels voor de aanwijzingsprocedures van lokale publieke omroepen. Hiermee helpen we de omroepen en gemeenten bij hun rol in het aanwijzingsproces.
Publiek belang: Beschermen van democratische belangen.
Realisatie: De nieuwe beleidsregel voor de lokale omroepen is opgesteld. En biedt gemeenten en (potentiële) lokale omroepen meer helderheid en houvast tijdens de aanwijzingsprocedure. De beleidsregel geeft helderheid op het gebied van de geldende termijnen, de wijze van toetsing van aanvragen en de gevolgen van fusies van lokale publieke media-instellingen.

Toezicht en handhaving

- **Speerpunt:** Meer aandacht voor de governance, processen, cultuur en gedrag bij landelijke publieke omroepen via het toezicht op gedragscode integriteit van de NPO: in 2023 vindt een nulmeting plaats bij de landelijke publieke media-instellingen. Hierna wordt via een groeimodel het toezicht hierop geïmplementeerd.
Publiek belang: Bevorderen van de integere en beheerste bedrijfsvoering van media-instellingen.
Realisatie: De nulmeting heeft niet plaatsgevonden, door de actuele ontwikkelingen met grensoverschrijdend gedrag is voor twee duale paden gekozen vanuit het toezicht. Enerzijds is toezicht gehouden op de onafhankelijkheid en zorgvuldigheid van de onderzoeken vanuit de NPO en NOS. Anderzijds is het toezicht op dit onderwerp door het Commissariaat ingericht, gedrag & cultuur toezicht maakt hier onderdeel van uit.

- **Speerpunt:** Toezicht op de WNT/BPPO: naar aanleiding van een klokkenluiders melding over de Wet normering topinkomens (WNT) voert KPMG in opdracht van het Commissariaat in 2022 en 2023 onderzoek uit naar de borging van de naleving van de WNT/BPPO én het eerdere toezicht van het Commissariaat hierop. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zal het Commissariaat zijn toezicht hierop zo nodig aanpassen.
Publiek belang: Bevorderen van doelmatige besteding publieke middelen.
Realisatie: Onderzoek is afgerond met advies aan OCW om de BPPO-regeling aan te scherpen om de naleving van WNT/BPPO en het toezicht hierop te verbeteren.
Zie ook [Vier brede onderzoeken naar de sector](#)

- **Speerpunt:** Uploaders: in 2022 is het Commissariaat gestart met toezicht op uploaders. Voor dit toezicht is sprake van een groeimodel. Het toezicht hierop zal in 2023 systemisch en risico-gestuurd worden ingericht.
Publiek belang: Beschermen van belangen van mediagebruikers.
Realisatie: Uit een steekproef bleek dat video-uploaders zich beter aan de regels moeten houden. Via voorlichting en door gesprekken te voeren hebben ze de kans gekregen om toekomstige overtredingen te voorkomen.
Zie ook [Overige toezichtactiviteiten](#)

- **Speerpunt:** Doelmatigheid landelijke publieke omroep: in 2022 is het Commissariaat gestart met het toezicht van de NPO op de

doelmatigheid van bestedingen door de omroepen. De toezicht-cyclus hiervoor is in 2022 ontwikkeld en zal in 2023 voor het eerst uitgevoerd worden.

Publiek belang: Bevorderen van doelmatige besteding publieke middelen.

Realisatie: Het onderzoek is afgerond. Het Commissariaat rapporteerde over de uitkomsten en aanbevelingen van de toetsing aan het ministerie van OCW en de NPO. Ook volgend jaar kijkt het Commissariaat weer naar de verantwoording van de NPO over de doelmatigheid van de bestedingen aan media-aanbod.

Zie ook [Vier brede onderzoeken naar de sector](#)

Onderzoek en beleidsadvies

- **Speerpunt:** Verkennende onderzoeken. In vervolg op het onderzoek ‘De staat van de lokale nieuwsvoorziening’ startten wij in 2023 het onderzoek naar de kwaliteit van de lokale nieuwsvoorziening. Daarnaast deden wij een marktverkennd onderzoek naar commerciële podcasts, en maakten wij een start met het opzetten van de pluriformiteitsmonitor. Onderdeel daarvan is een onderzoek naar contentuitwisseling door redacties.
- **Publiek belang:** Beschermen van democratische belangen, bevorderen van een eerlijk speelveld voor media-instellingen.
- **Realisatie:** In 2023 hebben we een pilot gedaan voor onderzoek naar de mate waarin bestuurlijke besluitvorming op lokaal niveau wordt verslagen in de media. Deze pilot heeft een goede onderzoeksmethode opgeleverd voor een grootschalig onderzoek. Wij hebben een eerste verkenning van de commerciële markt voor

podcast afgerond, waarbij ook werd gekeken naar mogelijke risico's voor gebruikers. Gedurende 2023 en 2024 vindt een pilot plaats waarin het opzetten van een pluriformiteitsmonitor wordt onderzocht. Zie ook [Ontwikkelingen in het medialandschap](#)

- **Speerpunt:** Internationale samenwerking. Veel internationale mediadiensten hebben hun Europese hoofdkantoor gevestigd in Nederland. Zij vallen daarmee onder ons toezicht. Daarvoor is Europese samenwerking nodig. Binnen de ERGA (European Regulators Group for Audiovisual Media Services) werken wij daarnaast intensief samen met andere Europese mediatoezichthouders aan een waar mogelijk uniforme toepassing van Europese regels. Binnen het European Plaform of Regulatory Authorities (EPRA) wisselen we informatie, ervaringen en 'best practices' uit.
- **Publiek belang:** Beschermen van democratische belangen, beschermen van belangen van mediagebruikers.
- **Realisatie:** In 2023 hebben we in ERGA-verband actief bijgedragen aan de totstandkoming van de definitieve tekst van de EMFA. Het doel van deze Europese verordening past namelijk goed bij de missie van het Commissariaat: informatie moet vrij, onafhankelijk en pluriform zijn. Zie ook [Waar wij voor staan als organisatie, het beschermen van de kernwaarden, is heel erg waar de EMFA over gaat](#)
- **Speerpunt:** Betrouwbaarheid van journalistieke producties: het in 2022 gestarte marktverkennd onderzoek naar de betrouwbaarheid van journalistieke producties van de landelijke publieke omroepen



wordt in 2023 afgerond. Met de resultaten van dit onderzoek en eerder onderzoek naar redactiestatuten willen we de sector stimuleren bij het zo goed mogelijk borgen van de onafhankelijkheid en waarheidsgetrouwheid van journalistieke producties via onder meer de redactiestatuten.

Publiek belang: Beschermen van democratische belangen.

Realisatie: Het onderzoek is afgerond en heeft geleid tot meer aandacht voor betrouwbaarheid bij de publieke omroepen en zijn een basis voor de verdere invulling van het toezicht door het Commissariaat. De maatregelen die de omroepen hebben genomen, heeft het Commissariaat ingedeeld in acht categorieën.

Zie ook [Ons jaar in onderzoeken naar de sector](#)

Bestuurs- en organisatiezaken

- **Speerpunt:** Informatiehuishouding en digitale agenda. We werken aan een programma om de kwaliteit van onze informatiehuishouding te vergroten en onze digitale agenda te versnellen. Daarmee willen we zowel de kwaliteit van onze dienstverlening als de effectiviteit en efficiëntie van onze taakuitoefening vergroten.

Publiek belang: Bevorderen van de kwaliteit en integriteit van onze bedrijfsvoering.

Realisatie: In 2023 hebben we een inventarisatie gemaakt van de kwaliteit van onze informatiehuishouding en van de informatiebehoefte van alle afdelingen. Vervolgens hebben een programma opgesteld met vijf projecten en zijn we met de eerste projecten gestart.

- **Speerpunt:** Stabiele meerjarige financiering: in samenspraak met het ministerie van OCW komen we in 2023 tot duidelijkheid over de benodigde bekostiging van ons huidige en toekomstige takenpakket. **Publiek belang:** Bevorderen van de toekomstbestendigheid van het Commissariaat en daarmee alle kernwaarden van het mediabeleid. **Realisatie:** In 2023 hebben het ministerie van OCW en het Commissariaat in kaart gebracht welke uitbreiding van de formatie nodig is voor de taken die het Commissariaat er in de afgelopen jaren bij heeft gekregen en voor een aantal toekomstige taken. Het ministerie van OCW en het Commissariaat hebben hierover afspraken gemaakt op basis van een gedeelde meerjarenvisie op het mediatoezicht en de rol van het Commissariaat daarin. Het Commissariaat heeft zijn meerjarenbegroting 2024-2027 gebaseerd op de met OCW overeengekomen organisatiegroei. Zie ook [Met het oog op de toekomst](#)

- **Speerpunt:** Evaluatie topstructuur en organisatie-inrichting: Het Commissariaat heeft sinds 1 oktober 2020 een nieuwe topstructuur en sinds 1 februari 2021 een nieuwe organisatie-inrichting. Daarbij is afgesproken dat de nieuwe governance na twee jaar zou worden geëvalueerd. **Publiek belang:** Bevorderen van de toekomstbestendigheid van het Commissariaat en daarmee alle kernwaarden van het mediabeleid. **Realisatie:** Op verzoek van het Commissariaat heeft bureau Rijnconsult de topstructuur en organisatie-inrichting geëvalueerd. Rijnconsult constateert dat het Commissariaat in relatief korte tijd

een stevige ontwikkeling heeft doorgemaakt bij het verbeteren van de topstructuur en organisatie-inrichting en bij het opvolgen van de aanbevelingen uit eerdere onderzoeken. Het Commissariaat heeft veel ontwikkeltrajecten opgezet, veel geïnvesteerd in het opstellen en bespreken van de meerjarenstrategie Kijk Verder! en de medewerkerstevredenheid is verbeterd. Rijnconsult constateerde ook een aantal verbeterpunten, zoals het verder verduidelijken van de sturing en leiding op strategische opgaven en prioriteiten en van besluitvormingslijnen. Hier zijn hiermee direct aan de slag gegaan.



Overzicht kritieke prestatieindicatoren

In deze paragraaf worden de kerncijfers van het Commissariaat weergegeven in de vorm van het zogenoemde kwantitatief beleidsoverzicht (model III) conform de regeling financiële verantwoording Commissariaat voor de Media. Het Commissariaat heeft in het kader van de bekostiging een beleidsplan en begroting ingediend. De aan het Commissariaat verleende bekostiging is bestemd voor de activiteiten zoals vermeld in het beleidsplan en voorzien in de begroting. De wettelijke taakgebieden omvatten de afdelingen Markttoegang, Toezicht, Onderzoek en Beleidsadvies en Handhaving en Bezwaar. De op de kostenplaatsen verantwoorde personeelslasten van de medewerkers van Markttoegang, Toezicht, Onderzoek en Beleidsadvies en Handhaving en Bezwaar vormen de basis voor de toerekening van lasten aan de taakgebieden. De overige lasten van het apparaat, waaronder de lasten van de ondersteunende taken binnen Bestuurs- en Organisatiezaken en de lasten van de Collegetaken, worden aan de taakgebieden toegerekend op basis van het aantal uren zoals door de medewerkers per taakgebied over 2023 in de urenverantwoording is geregistreerd.



Doelstelling per taakgebied

Doelstelling per taakgebied	Begroot (* € 1.000)	Realisatie (* € 1.000)	Afwijking (* € 1.000)	Toelichting afwijking	Beschrijving KPI	Realisatie KPI 2023
Toezicht: Het Commissariaat houdt toezicht op de naleving van de Mediawet (NL en BES) voor wat betreft onder meer de publieke mediaopdracht en het (commerciële) media-aanbod.	€ 4.275	€ 2.902	-€ 1.373	De implementatiekosten van het toezicht op de gedragscode integriteit en het toezicht op uploaders en risicogestuurd toezicht zijn lager dan begroot.	Aantal onderzoeken in het kader van compliance en het signaleren van nieuwe risico's m.b.t. onafhankelijkheid, toegankelijkheid, pluriformiteit en veiligheid van het media-aanbod.	In 2023 is onderzoek m.b.t. naleving quota van 105 televisiekanalen en 259 mediadiensten op aanvraag over de jaren 2021-2022 uitgevoerd. In 2023 zijn 25 televisiekanalen opgenomen geweest in het toezicht op de reclameregels ten behoeve van alcohol en kansspelreclame. Aantal signalen behandeld: 54
Toezicht: De maatschappij kan terecht vertrouwen op de rechtmatigheid van de beste- dingen van de landelijke en regionale publieke omroepen.	€ 880	€ 1.952	€ 1.072	Extra inhuur t.b.v. rechtmatigheidstoetsingen financiële verantwoording landelijke en regionale omroepen en eerste doelmatigheidstoetsing over 2021.	Aantal toetsingen van financiële verantwoordingen die met een oordeel van het Commissariaat is afgesloten.	Aantal afgeronde beoordelingen van financiële verantwoordingen van de landelijke Publieke Media Instellingen (PMI's): 0 (boekjaar 2022). Aantal afgeronde beoordelingen van financiële verantwoordingen van de regionale PMI's: 14 (boekjaar 2021) / 0 (boekjaar 2022).
Handhaving en Bezwaar: Het Commissariaat weegt over- tredingen van de Mediawet (NL en BES) en legt indien nodig maatregelen op aan overtreders.	€ 1.910	€ 1.876	-€ 34	De externe advies- en proceskosten zijn onder invloed van een beperkt aantal beroep- en bezwaarzaken en (civiele) claims, lager dan begroot. Werving van medewerkers heeft plaats- gevonden in lijn met toename toezichtstaken (2 juniors en een ondersteuner).	Aantal telefonische spreekuren. Aantal handhavingsverzoeken. Aantal afgehandelde bezwaar- en beroepschriften.	Telefonisch spreekuur: 250. Handhavingsverzoeken: 12. Woo-verzoeken: 12. Afgehandelde bezwaarschriften: 28, waarvan 17 met betrekking tot toezichtskosten en 3 met betrekking tot Woo. Afgehandelde beroepzaken: 4. Afgehandelde handhavingszaken: 15, waarvan 12 met betrekking tot Mediawet en 3 met betrekking tot Wet vaste boekenprijs. Aantal opgelegde boetes: 1
Markttoegang: de toegang tot de markt van de media-instel- lingen functioneert eerlijk en transparant.	€ 1.873	€ 1.758	-€ 115	Lagere personeelskosten door minder inhuur en uitstel implementatie toezichtskostenregeling	Aantal toestemmingen verleend aan commerciële mediadiensten. Aantal aanwijzingen verleend aan lokale mediadiensten. Aantal geregistreerde commerciële mediadiensten op aanvraag. Aantal aanwijzingen regionaal. Aantal toestemmingen voor evene- mentenzenders. Aantal verleende ontheffingen van wet- en regelgeving.	Aantal toestemmingen verleend aan commerciële mediadiensten: 145, waarvan 75 nieuw en 70 verlengingen. Aantal toestemmingen ingetrokken op verzoek commerciële mediadiensten: 87. Aantal registraties verleend aan video-uploaders: 51. Aantal registraties verleend aan commerciële mediadiensten op aanvraag: 1. Aantal registraties doorgehaald op eigen verzoek: 36 , waarvan 8 met betrekking tot video-uploaders en 28 met betrekking tot commerciële mediadiensten op aanvraag. Aantal aanwijzingen verleend aan regionale mediadiensten: 0. Aantal aanwijzingen verleend aan lokale mediadiensten: 62. Aantal toestemmingen voor evenementenzenders: 202. Aantal verleende ontheffingen Europese producties en/of oorspronkelijk Nederlands- of Friestalige producties: 37. Aantal verleende ontheffingen percentage Europese producties: 5.
Onderzoek en Beleidsadvies: Het Commissariaat monitort en onderzoekt continu de ontwik- kelingen in de mediasector en signaleert, agendeert en adviseert stakeholders.	€ 2.604	€ 2.065	-€ 539	De gerealiseerde kosten zijn lager door verschui- ving van het onderzoek visie lokaal/regionaal naar 2024 en het niet uitbesteden maar intern oppakken van het onderzoek onafhankelijkheid redacties. Ook vind het EPRA congres, met hosting van deze editie door het Commissariaat in 2024 plaats.	Aantal uitgebrachte beleidsadviezen en Aantal onderzoeken naar ontwik- kelingen in de mediasector (zoals de Mediamonitor). Aantal uitvoeringstoetsen en verzoeken om bijstand van Europese toezichthouders.	Aantal uitgebrachte beleidsadviezen: 5. Aantal uitvoeringstoetsen: 1. Aantal onderzoeken: 7, deels nog doorlopend in 2024. Aantal verzoeken om bijstand van andere Europese mediatoezichthoudersop grond van de Memorandum of Understanding (MoU) van ERGA: 46, waarvan 14 informatieverzoeken en 32 handhavingsverzoeken.



Jaarrekening

1 Balans per 31 december 2023

(na resultaatbestemming, bedragen in € 1.000)

ACTIEF	2023		2022
VASTE ACTIVA			
Materiële vaste activa (1)			
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	4.127	4.264	
Installaties	49	62	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	395	442	
	4.571		4.768
VLOTTENDE ACTIVA			
Vorderingen			
Debiteuren (2)	209	306	
Overige vorderingen (3)	42	162	
Overlopende activa (4)	3.042	2.985	
	3.293		3.453
Liquide middelen (5)	6.272		5.895
TOTAAL	14.136		14.116

PASSIEF		2023	2022
EIGEN VERMOGEN (6)			
Algemene reserve	4.546	5.273	
Bestemmingsreserve	1.266	1.341	
Bestemmingsfonds OCW	0	10	
Bestemmingsfonds OCW WaU	913	79	
		6.725	6.703
VOORZIENINGEN			
Voorziening reorganisatiekosten (7)	62	79	
Overige voorzieningen (8)	282	622	
		344	701
LANGLOPENDE SCHULDEN (9)		5.225	5.270
KORTLOPENDE SCHULDEN (10)			
Crediteuren	378	811	
Belastingen en (sociale) premies	366	0	
Overige schulden	354	179	
Overlopende passiva	744	452	
		1.842	1.442
TOTAAL		14.136	14.116

2 Exploitatierekening over 2023

Bedragen x (€ 1.000)

BATEN	2023	Begroting	2022
Bijdrage van het ministerie OCW (11)	7.450	6.832	5.976
Opbrengst commerciële media-instellingen (12)	2.961	4.203	3.049
Overige baten (13)	0	0	3
Som der baten	10.411	11.035	9.028
LASTEN			
Personeelslasten (14)	8.283	8.135	6.688
Accountantskosten (15)	168	110	101
Huisvestingslasten (16)	20	329	291
ICT-kosten (17)	765	529	493
Onderzoeks-/advieslasten (18)	151	726	575
Afschrijvingskosten vaste activa (19)	458	522	361
Overige lasten (20)	569	1.191	545
Werk aan Uitvoering (WaU) (21)	138	912	96
Som der lasten	10.552	12.454	9.150
Bedrijfsresultaat	-141	-1.419	-122
Rentebaten en -lasten (22)	163	0	0
<u>Exploitatieresultaat</u>	<u>22</u>	<u>-1.419</u>	<u>-122</u>

Bestemming van het resultaat:	2023	Begroting	2022
Onttrekking algemene reserve	-727	-1.334	3
Onttrekking bestemmingsreserve	-75	-75	-75
Onttrekking bestemmingsfonds OCW	-10	-10	-129
Toevoeging bestemmingsfonds WaU	834	0	79
	<u>22</u>	<u>-1.419</u>	<u>-122</u>

3 Kasstroomoverzicht over 2023

Bedragen x (€ 1.000)

Volgens de indirecte methode		2023	2022
Kasstroom			
Exploitatieresultaat		22	-122
Aanpassing voor:			
- afschrijving op materiële vaste activa	458		361
- mutaties langlopende schulden	-45		-41
- mutaties voorzieningen	-357		-233
		56	87
Verandering in werkkapitaal			
- vorderingen	160		-168
- kortlopende schulden	400		510
		560	342
Kasstroom		638	307
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in materiële vaste activa		-261	-1268
Mutatie liquide middelen		<u>377</u>	<u>-961</u>
Stand liquide middelen 1 januari		5.895	6.856
Stand liquide middelen 31 december		6.272	5.895
Mutatie		377	-961

4 Toelichting op de jaarrekening

4.1 Algemene toelichting

Activiteiten

Het Commissariaat voor de Media (hierna: Commissariaat) is ingesteld in de Mediawet van 21 april 1987 en is in zijn hoedanigheid van zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) een administratief orgaan in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Het Commissariaat is belast met taken die hem krachtens de Mediawet zijn opgelegd. Als ZBO neemt het Commissariaat zijn besluiten onafhankelijk van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: OCW), maar legt daarover verantwoording af aan de Staatssecretaris.

Het Commissariaat staat onder leiding van een College van Commissarissen (een voorzitter en een lid) die door de minister wordt benoemd. De commissarissen worden voor een periode van vijf jaar benoemd. Daarna is eenmaal een herbenoeming voor eenzelfde periode mogelijk. De Commissarissen dienen een grote mate van onafhankelijkheid te hebben. Om dit te waarborgen wordt in de Mediawet uitdrukkelijk beschreven met welke betrekkingen, lidmaatschappen en functies het lidmaatschap van het Commissariaat onverenigbaar is.

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Het College wordt ondersteund door een team van medewerkers. Het Commissariaat is gevestigd in Hilversum en ingeschreven bij de Kamer van koophandel onder nummer 50203517.

Continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van het Commissariaat.

Valuta

De opgenomen bedragen zijn in een veelvoud van € 1.000 tenzij anders is vermeld.

Stelselwijziging

Het Commissariaat is in overeenstemming met RJ 212.809 overgegaan naar een andere verwerkingswijze van belangrijke bestanddelen van een materieel vast actief, vervangingsinvesteringen en kosten van groot onderhoud. In overeenstemming met de overgangsbepaling is deze stelselwijziging in afwijking van RJ 140.208 op retrospectieve wijze verwerkt vanaf het huidige boekjaar en zijn de vergelijkende cijfers in afwijking van RJ 140.211 niet aangepast.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het College zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 3:362 lid 1 BW vereiste inzicht

noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schatting inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Het exploitatieresultaat is € 22 positief en de geldmiddelen nemen met € 377 toe. Het openstaande debiteurensaldo is ten opzichte van 2022 gedaald met € 97.

4.2 Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling financiële verantwoording Commissariaat 2023.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de exploitatierekening zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Separate verantwoording beheer

Zoals vermeld in de Regeling financiële verantwoording Commissariaat 2023 is het verslag over het beheer van de Algemene Mediareserve niet in deze jaarrekening opgenomen. Deze verantwoording wordt voor 1 september 2024 aan het ministerie van OCW aangeboden.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten vorderingen onder vlottende activa, liquide middelen, langlopende schulden en kortlopende schulden. Het Commissariaat kent geen afgeleide financiële instrumenten. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost van de ‘Grondslagen voor de waardering van activa en passiva’.

5 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. Aanschaffingen boven € 2.500 worden geactiveerd. Aanschaffingen tot en met € 2.500 komen direct ten laste van de exploitatierekening.

De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte toekomstige gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Het kantoorpand wordt in 40 jaar afgeschreven. Met ingang van 2018 wordt over de resterende looptijd lineair afgeschreven.

Aanvullende investeringen en installaties in het gebouw worden afhankelijk van de levensduur in een periode van 5 tot 20 jaar lineair afgeschreven. Hard- en software worden in 2 tot 4 jaar afgeschreven.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde, inclusief transactiekosten, van de tegenprestatie. Vorderingen

worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering. Bij de bepaling van de nog te factureren toezichtkosten aan commerciële media-instellingen is uitgegaan van de informatie die bij het vaststellen van de jaarrekening bekend is.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien de middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Het Commissariaat is een zelfstandig bestuursorgaan met een wettelijke taak. Voor de uitoefening van deze taak ontvangt het Commissariaat voor de Media geld van het Rijk. Door deze status is het Commissariaat voor de Media verplicht om aan het geïntegreerde middelenbeheer (schatkistbankieren) deel te nemen. Geïntegreerd middelenbeheer houdt in dat instellingen gelden aanhouden op een rekening-courant bij het ministerie van Financiën. De wettelijke basis voor het schatkistbankieren is verankerd in de Comptabiliteitswet 2001. Dit zogenoemde geïntegreerd middelenbeheer houdt in dat de huisbankier van het Commissariaat voor de Media het banksaldo dagelijks op nul stelt ten laste of ten gunste van een rekening-courant bij het ministerie van Financiën. Deze rekening-courant-verhouding is gegeven het karakter ervan en om beter inzicht te geven in

de liquiditeit op basis van artikel 2:362 lid 4 BW gepresenteerd onder de liquide middelen.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van het Commissariaat is ingedeeld in verschillende reserves en fondsen.

Algemene reserve

De algemene reserve is het gedeelte van het eigen vermogen waarover zonder belemmering door wettelijke bepalingen kan worden beschikt voor het doel waarvoor het Commissariaat is opgericht. Deze reserve wordt aangehouden om de continuïteit van het Commissariaat op langere termijn te waarborgen. Het positieve exploitatieresultaat loopt alleen nog via de algemene reserve indien het rente of overige opbrengsten betreft. Het overige resultaat zal via het bestemmingsfonds OCW lopen.

Bestemmingsreserve

De van het ministerie van OCW ontvangen investeringssubsidie ten zake van het kantoorgebouw wordt gerubriceerd onder bestemmingsreserve. Vanaf boekjaar 2020 worden nieuwe investeringssubsidies verantwoord onder de langlopende schulden.

Bestemmingsfonds OCW

In de Regeling financiële verantwoording Commissariaat 2023 is opgenomen dat het saldo van niet bestede OCW-bekostiging en het niet bestede deel van de opbrengst toezichtkosten media-instellingen wordt toegevoegd aan het bestemmingsfonds OCW. In voorgaande boekjaren werd dit onder de algemene reserve verantwoord. Het ministerie van OCW zal bij de vaststelling van de jaarlijkse bekostiging een beslissing nemen over de bestemming van het resultaat.

Bestemmingsfonds OCW WaU

In de Regeling financiële verantwoording Commissariaat 2023 is opgenomen dat het saldo van niet bestede OCW-bekostiging is toe te voegen aan het bestemmingsfonds OCW. Het gedeelte dat betrekking heeft op WaU-middelen 2023 is apart geormerkt.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is, en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten.

Tenzij anders vermeld worden de voorzieningen gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen af te wikkelen. Indien het effect van de tijdswaarde van geld materieel is en betrouwbaar kan worden berekend zijn de voorzieningen opgenomen tegen de contante waarde van de verplichting.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichting vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen

bij de afwikkeling van de verplichting, wordt deze vergoeding als actief in de balans opgenomen.

Voorziening frictiekosten reorganisatie

Door het Commissariaat is in 2013 een reorganisatie uitgevoerd in het kader van de door het Kabinet in 2012 opgelegde ZBO-korting.

In het kader van deze reorganisatie is een aantal medewerkers aangemerkt als Van Werk naar Werk (hierna: VWNW)-kandidaat en is een voorziening in de jaarrekening opgenomen. Deze voorziening wordt gewaardeerd tegen nominale waarde. De omvang van deze voorziening is berekend op basis van thans bekende informatie. Jaarlijks wordt de verplichting geactualiseerd. Voor de bekostiging van het VWNW traject van het Commissariaat is een frictiekostenregeling van het ministerie van OCW van toepassing op grond waarvan een vordering op het ministerie is opgenomen in relatie tot de omvang van de voorziening.

De mutatie in de reorganisatievoorziening alsmede de mutatie in de vordering op het ministerie van OCW is via de exploitatierekening verwerkt.

Voorziening WW

De voorziening WW wordt gevormd voor toekomstige en al ingegane WW-verplichtingen voor personeelsleden. De voorziening wordt gewaardeerd op nominale waarde, waarbij wordt geschat in welke mate het betreffende personeelslid gebruik zal maken van de WW-aanspraak.

Voorziening jubileumuitkering

De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde en betreft de verplichting van toekomstige jubileumuitkeringen, gebaseerd op de arbeidsvoorwaarden. Bij de berekening van de voorziening is rekening gehouden met de kans dat medewerkers de organisatie vroegtijdig verlaten.

Voorziening groot onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt. Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. Deze voorziening wordt gewaardeerd tegen nominale waarde. Het meerjaren-onderhoudsplan (MJOP) is in 2023 geactualiseerd. Het plan is de basis voor de voorziening groot onderhoud.

Pensioenen

De medewerkers van het Commissariaat hebben een pensioenregeling die is ondergebracht bij het ABP. Deze pensioenregeling betreft een toegezegd pensioen en de opbouw is op basis van middelloonregeling. De premies worden verantwoord in de exploitatie zodra deze verschuldigd zijn. Nog te betalen premies per balansdatum worden als te betalen premies ABP opgenomen. De dekkingsgraad van het ABP is per 31 december 2023 110,5% (2022: 110,9%)

Langlopende en kortlopende schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Kortlopende schulden betreffen de schulden die binnen 12 maanden na balansdatum kunnen worden opgeëist, terwijl langlopende schulden niet binnen 12 maanden na balansdatum kunnen worden opgeëist.

6 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het exploitatieresultaat wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten, verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Voorzienbare verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden meegenomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

Bekostiging van het ministerie OCW

De bekostiging van het ministerie OCW wordt als bate verantwoord in de exploitatierekening in het jaar waar de bate betrekking op heeft.

Opbrengst commerciële media-instellingen

De opbrengsten van commerciële media-instellingen worden conform de richtlijnen van OCW toegerekend aan de periode waarop de toezichtkosten betrekking hebben en uitgesplitst naar de categorieën commerciële media-instellingen op aanvraag en commerciële media-instellingen.

Personeelslasten

Salarissen, sociale lasten, pensioenpremie en overige personeelskosten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in het exploitatieresultaat voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

Rentebaten en -lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

7 Toelichting op de balans

7.1 Materiële vaste activa (1)

Het verloop in 2023 is als volgt weer te geven:

	Bedrijfsge- bouwen en terreinen	Installaties	Andere vaste bedrijfsmid- delen	Totaal
Saldo per 1 januari				
Aanschafwaarden	6.382	217	1.881	8.480
Cumulatieve afschrijvingen	-2.118	-155	-1.439	-3.712
Boekwaarde	<u>4.264</u>	<u>62</u>	<u>442</u>	<u>4.768</u>
Mutaties in het boekjaar				
Investeringen	150	0	111	261
Desinvesteringen	0	0	0	0
Verwerking buiten gebruikstellingen	0	0	0	0
Verwerking cum. Afschrijving buiten gebruikstellingen	0	0	0	0
Afschrijvingen	-287	-13	-158	-458
Saldo	<u>-137</u>	<u>-13</u>	<u>-47</u>	<u>-197</u>
Saldo per 31 december				
Aanschafwaarden	6.532	217	1.992	8.741
Cumulatieve afschrijvingen	-2.405	-168	-1.597	-4.170
Boekwaarde	<u>4.127</u>	<u>49</u>	<u>395</u>	<u>4.571</u>

Een grote renovatie van de inrichting van het pand is in 2023 afgerond.

Investeringen in 2023 hebben betrekking op:

Herinrichting pand	150
Andere vaste bedrijfsmiddelen	111
Totaal	<u>261</u>

Het kantoorpand wordt lineair afgeschreven. Aanvullende investeringen en installaties in het gebouw worden afhankelijk van de levensduur in een periode van 5 tot 20 jaar lineair afgeschreven. Hard- en software worden in 2 tot 4 jaar afgeschreven.

Over de waarde van de grond van € 476 wordt niet afgeschreven.

7.2 Vorderingen

Debiteuren (2)	2023	2022
Debiteuren	363	393
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-154	-87
	<u>209</u>	<u>306</u>

Het debiteurensaldo bestaat uit nog te vorderen toezichtkosten over het voorgaande jaar, waarbij rekening is gehouden met een voorziening voor oninbaarheid.

Overige vorderingen (3)	2023	2022
Vordering subsidies frictiekosten OCW 2015 e.v. jaren	42	87
Terug te ontvangen boetes van OCW	0	75
	<u>42</u>	<u>162</u>

Voor de bekostiging van het Van Werk Naar Werk (VWNW) traject van het Commissariaat is een frictiekostenregeling van het ministerie van OCW van toepassing. Hiervoor is een vordering op het ministerie opgenomen in relatie tot de omvang van de voorziening. De overige vorderingen hebben, met uitzondering van de vordering subsidie frictiekosten OCW, een looptijd van korter dan 1 jaar.

Overlopende activa (4)	2023	2022
Te ontvangen opbrengsten inzake toezichtkosten	2.938	2.874
Te ontvangen bedragen	0	71
Vooruitbetaalde kosten/overige nog te ontvangen bedragen	104	40
	<u>3.042</u>	<u>2.985</u>

De facturering van de toezichtkosten aan de commerciële media-instellingen is jaarlijks achteraf. De vooruitbetaalde kosten zijn ten opzichte van 2022 toegenomen door nieuwe abonnementen en kostenverhogingen van bestaande abonnementen en licenties. De overlopende vorderingen en activa hebben een looptijd van korter dan 1 jaar.

7.3 Liquide middelen (5)

Liquide middelen	2023	2022
Ministerie van Financiën	6.270	5.894
ING Bank	2	1
	<u>6.272</u>	<u>5.895</u>

In het kader van het Schatkistbankieren is een rekening bij het ministerie van Financiën in gebruik. De liquide middelen zijn vrij opvraagbaar met uitzondering de door het ministerie van OCW beschikbaar gestelde middelen voor de financiering van frictiekosten die voortkomen uit de reorganisatie in 2013 (9).

Daarnaast is er nog een ING rekening voor kleine aanschaffingen.

7.4 Eigen vermogen (6)

Het verloop in 2023 is als volgt weer te geven:

	Algemene Reserve	Bestemmings- reserve nieuwbouw	Bestemmings- fonds OCW	Bestemmings- fonds OCW WaU	Totaal
Saldo per 1 januari	5.273	1.341	10	79	6.703
Resultaatbestemming	-727	-75	-10	834	22
Saldo per 31 december	<u>4.546</u>	<u>1.266</u>	<u>0</u>	<u>913</u>	<u>6.725</u>

Op de programma-begroting van Werk aan Uitvoering is door vertraging in bestedingen een positief resultaat van € 834 gerealiseerd, bestemd om gedurende 2024 tot en met 2031 te worden besteed.

Over 2023 is er sprake van een negatief exploitatieresultaat van € 812 uit hoofde van apparaatskosten van het Commissariaat. Jaarlijks valt € 75 vrij uit de bestemmingsreserve nieuwbouw, in het verleden gevormd uit de éénmalige bijdrage (van € 2.269) van het ministerie van OCW ten behoeve van de financiering van het kantoorpand. Volgens de Regeling financiële verantwoording Commissariaat voor de Media 2023 wordt het exploitatieresultaat onder het bestemmingsfonds OCW in plaats van de algemene reserve verantwoord, behalve de rentebaten en de overige baten. Omdat het bestemmingsfonds OCW onvoldoende saldo kent, is het resterende saldo van € 10 aan het bestemmingsfonds OCW onttrokken, wat resulteert in een onttrekking aan de algemene reserve van € 727.

7.5 Voorzieningen

Voorziening frictiekosten reorganisatie (7)	2023	2022
Stand per 1 januari	79	162
Dotatie reorganisatie	6	0
Vrijval reorganisatie	0	-20
Onttrekkingen	-23	-63
Stand per 31 december	<u>62</u>	<u>79</u>

De voorziening heeft betrekking op 1,56 FTE. Van de voorziening ultimo 2023 heeft een bedrag van € 24 betrekking op 2024.

Opgave van de gerealiseerde frictiekosten

Categorie	Kostensoort	Frictiekosten volgens oorspronkelijke aanvraag (bedragen in €)	Frictiekosten volgens verzoek tot uitbetaling (bedragen in €)	Gerealiseerde frictiekosten (bedragen in €)	Korte tekstuele toelichting verschil opgave en realisatie
Personeelskosten	Kosten van de dienstbetrekking van medewerkers van het Commissariaat die in het kader van de reorganisatie van 2013 zijn aangewezen als ‘Van Werk Naar Werk’-kandidaten gedurende de periode waarin zij nog geen dienstbetrekking bij een andere werkgever hebben gevonden en zij in dienst zijn van het Commissariaat.	€ 351.395	€ 24.131	€ 23.083	Er zijn nog twee oorspronkelijke VwNW-kandidaten die een bovenwettelijke uitkering ontvangen.
	Kosten van de ontslagvergoeding van maximaal tweemaal een jaarsalaris, wanneer de ‘Van Werk Naar Werk’-kandidaten ervoor kiezen om vrijwillig ontslag te nemen en daarbij contractueel afzien van een toekomstig beroep op een werkloosheids- of bovenwettelijke werkloosheidsuitkering. Voor topfunctionarissen geldt dat de ontslagvergoeding dient te voldoen aan het bepaalde in de Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector (hierna: WNT). Verder geldt dat de ontslagvergoeding niet meer kan bedragen dan het resterende bedrag aan salaris dat de ‘Van Werk Naar Werk’-kandidaten kunnen ontvangen over de resterende periode tussen het moment van vrijwillig ontslag bij het Commissariaat en hun pensioendatum.	n.v.t	n.v.t	n.v.t	
	Kosten van het aanbieden van een tijdelijk contract met een looptijd van maximaal twee jaar bij een arbeidsbemiddelingsbureau, wanneer de ‘Van Werk Naar Werk’-kandidaten ervoor kiezen om vrijwillig ontslag te nemen en daarbij contractueel afzien van een toekomstig beroep op een werkloosheids- of bovenwettelijke werkloosheidsuitkering.	n.v.t	n.v.t	n.v.t	
	Kosten van actieve bemiddeling bij en begeleiding en ondersteuning van de ‘Van Werk Naar Werk’-kandidaten die erop zien dat de ‘Van Werk Naar Werk’-kandidaten ander werk vinden dat voldoet aan het criterium van ‘passend arbeid’.	€ 43.890	n.v.t	n.v.t	Er is geen sprake meer van actieve bemiddeling
	Kosten van actieve bemiddeling die erop ziet dat de ‘Van Werk Naar Werk’-kandidaten gedurende de periode waarin zij nog in dienst zijn van het Commissariaat en nog geen andere dienstbetrekking hebben gevonden, zoveel mogelijk werkzaam blijven buiten het Commissariaat. Hierbij is het criterium van ‘passend arbeid’ niet van toepassing.	n.v.t	n.v.t	n.v.t	
Advieskosten	Met reorganisatie verbonden advieskosten: – juridische advieskosten; – en/of personele advieskosten.	€ 5.000	n.v.t	n.v.t	Er is geen sprake meer van advieskosten
Accountantskosten	Kosten in verband met assurancekosten voor: – de aanvraag van een bijdrage in de frictiekosten; – en/of de jaarlijkse verzoeken voor uitbetaling.	0	n.v.t	n.v.t	
	Kosten in verband met de controleverklaring voor: – de jaarlijkse verantwoording van de besteding van de financiële middelen die jaarlijks op verzoek van het Commissariaat zijn uitbetaald.	€ 1.500	n.v.t	n.v.t	Geen separate verantwoording frictiekosten en bijbehorende verklaring meer benodigd.
TOTAAL		€ 401.785	€ 24.131	€ 23.083	

De aanvraag frictiekosten 2023 is gehonoreerd door OCW tot een bedrag van € 24.131.

Overige voorzieningen (8)

	2023	2022
Voorziening WW	30	84
Voorziening jubileumuitkeringen	30	30
Voorziening groot onderhoud	222	508
	<u>282</u>	<u>622</u>

Het verloop van de voorzieningen in 2023 is als volgt weer te geven:

Voorziening WW

	2023	2022
Saldo per 1 januari	84	262
Dotaties	3	12
Vrijval	-43	-20
Onttrekkingen	-14	-170
Saldo per 31 december	<u>30</u>	<u>84</u>

Aangezien het Commissariaat risicodrager is voor WW-uitkeringen, is per ultimo 2023 een voorziening getroffen voor de resterende looptijd van de WW-uitkering van een voormalig medewerker. Van de totale verplichting heeft een bedrag van € 24 betrekking op een looptijd korter dan 1 jaar.

Voorziening jubileumuitkeringen

	2023	2022
Stand per 1 januari	30	40
Dotatie	2	0
Vrijval	0	-4
Onttrekkingen	-2	-6
Stand per 31 december	<u>30</u>	<u>30</u>

De voorziening jubileumuitkeringen is getroffen voor toekomstige jubileumuitkeringen aan het personeel. Van de totale voorziening heeft een bedrag van € 0 betrekking op een looptijd korter dan 1 jaar.

Voorziening groot onderhoud

	2023	2022
Stand per 1 januari	508	470
Dotatie	0	116
Vrijval	-273	0
Onttrekkingen	-13	-78
Stand per 31 december	<u>222</u>	<u>508</u>

Met de voorziening voor groot onderhoud worden de uitgaven voor onderhoud aan het pand geleidelijk ten laste van het resultaat worden gebracht. Van de totale voorziening heeft een bedrag heeft een bedrag van € 115 betrekking op een looptijd korter dan 1 jaar.

7.6 Langlopende Schulden (9)

Fricatiekosten reorganisatie	2023	2022
Stand per 1 januari	5.270	5.311
Toevoeging	0	0
Onttrekkingen	-45	-41
Stand 31 december	5.225	5.270

Het betreft hier door het ministerie van OCW beschikbaar gestelde middelen voor de financiering van frictiekosten die voortkomen uit de reorganisatie in 2013. Per ultimo 2023 is een bedrag van € 5.225 vooruit ontvangen.

7.7 Kortlopende schulden (10)

Crediteuren	2023	2022
	378	811

Het crediteurensaldo is ultimo 2023 lager dan ultimo 2022, toen nog te betalen facturen gerelateerd aan de renovatie van het pand openstonden.

Belastingen en (sociale) premies	2023	2022
Loonbelasting	276	0
Sociale premies	75	0
Te betalen premie ABP	15	0
	366	0

De afdrachten loonbelasting, pensioenen en sociale premies voor de maand december zijn in 2024 betaald.

Overige Schulden	2023	2022
Tussenrekening netto loon	9	0
Reservering vakantiegeld en vakantiedagen	345	179
	354	179

De reservering vakantiedagen en vakantiegeld is in 2023 hoger dan in 2022. Dit wordt verklaard door een toename van het aantal nog op te nemen vakantiedagen en toename van het aantal medewerkers.

Overlopende passiva

	2023	2022
Nog te betalen kosten	667	388
Te betalen boetes aan OCW	77	64
	<u>744</u>	<u>452</u>

De schuld inzake nog te betalen boetes aan OCW is het gevolg van een incasso, die per jaareinde nog moet worden afgedragen aan OCW. De stijging van de nog te betalen kosten wordt verklaard door toename van de inhuur van tijdelijk personeel en hogere accountantskosten. Ook waren periodieke afrekeningen met OCW en Rijksdienst Caribisch Nederland per jaareinde nog niet afgewikkeld.

Nog af te dragen boetes aan OCW x € 1000

Stand 1 – 1 Nog af te dragen aan OCW	64
Opgelegde bestuurlijke boetes aan:	
- Evangelische Omroep	75
- ESPN	13
Totaal opgelegde bestuurlijke boetes	88
Geïncasseerde boetes, afgedragen aan OCW van:	
- EO	75
Totaal geïncasseerde boetes	75
Stand 31-12 Nog af te dragen aan OCW	77

7.8 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

	Verplichting 1 jaar	Verplichting 1 - 5 jaar	Totaal
Toezicht	70	12	82
ICT	349	187	536
Bedrijfsvoering/facilitair	430	572	1.002
Stand per 31 december	<u>849</u>	<u>771</u>	<u>1.620</u>

De niet uit de balans blijkende verplichtingen betreffen kosten voor ICT-diensten, bedrijfsvoering- en facilitaire diensten en toezichtmiddelen.

8 Toelichting op de exploitatierekening

8.1 Baten

Bekostiging door het ministerie OCW (11)

	2023	Begroting	2022
Bekostiging regulier	6.078	5.640	5.157
Bekostiging Vaste Boekenprijs	280	280	644
Bekostiging Werken aan Uitvoering	972	912	175
Bekostiging incidenteel	120	0	0
	<u>7.450</u>	<u>6.832</u>	<u>5.976</u>

De reguliere bekostiging plus de bekostiging Werk aan Uitvoering door het ministerie van OCW is € 498 hoger dankzij de inflatie-correctie (CPI-correctie). Daarnaast heeft het Commissariaat een eenmalige bekostiging ontvangen ten behoeve van de voorbereiding van de toegankelijkheidsakte ad € 120.

Begin 2022 heeft het Commissariaat drie bestedingsaanvragen ingediend voor het programma Werk aan Uitvoering (WaU). De acties die in deze bestedingsaanvragen zijn beschreven, leveren een belangrijke bijdrage aan de verbetering van de dienstverlening en professionalisering van onze bedrijfsvoering en daarmee aan de maatschappelijke meerwaarde van het Commissariaat. Over 2023 is een bedrag van € 972 toegekend ter financiering van de volgende handelingsperspectieven:

- Toekomstbestendige dienstverlening (€ 320)
- Versnellen digitale agenda (€ 490)
- Vergroten statuut en aantrekkelijkheid uitvoering (€ 162)

Zie verder onder toelichting 21.

Opbrengst commerciële media-instellingen (12)

	2023	Begroting	2022
Commerciële media-instellingen op aanvraag	15	58	21
Commerciële media-instellingen	2.946	4.145	3.028
	<u>2.961</u>	<u>4.203</u>	<u>3.049</u>

De opbrengst commerciële media-instellingen bestaat enerzijds uit de geschatte toezichtskosten per jaareinde 2023 ad € 2.938 (zie 3). Anderzijds uit de hogere facturatie aan commerciële media-instellingen ad € 23 gedurende 2023.

Overige baten (13)

	2023	Begroting	2022
Overige baten / bijzondere baten	0	0	3
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3</u>

8.2 Lasten

Personeelskosten (14)

	2023	Begroting	2022
Bruto lonen	3.277	4.515	2.957
Sociale lasten	502	671	432
Pensioenpremies	601	871	598
Vakantietoelagen	0	496	20
Individueel keuzebudget	541	496	468
Dotatie reservering vakantiedagen	167	0	-43
Vrijval voorziening ww regeling	-38	0	-8
Dotatie voorziening jubileumuitkering	2	0	-4
Inhuur tijdelijk personeel	2.824	487	2.080
Overige personeelskosten	407	599	188
	<u>8.283</u>	<u>8.135</u>	<u>6.688</u>
	2023	Begroting	2022
Gemiddelde bezetting (in fte)	51,5	62,1	47,0
Bezetting per ultimo boekjaar (in fte)	59,0		44,3

De gemiddelde bezetting betreft de gemiddelde omvang van de staforganisatie van het Commissariaat en het College. De medewerkers die ex hoofdstuk VII bis van het ARAR als Van Werk naar Werk kandidaat zijn aangemerkt zijn hierin meegeteld.

De bruto salarissen, sociale lasten en pensioenpremies zijn lager dan begroot, doordat niet alle nieuwe vacatures zijn ingevuld. Hierdoor is de inhuur van tijdelijk personeel hoger; 34% van de totale personeelskosten ten opzichte van 31% in 2022. Aangezien de omvang van de organisatie gering is, streeft het Commissariaat naar een personeelsbestand met een harde kern van vaste medewerkers en een daarom heen geformeerde flexibele schil.

Accountantskosten (15)

	2023	Begroting	2022
Accountantskosten organisatie Commissariaat	128	84	78
Accountantskosten beheer AMr	40	26	23
	<u>168</u>	<u>110</u>	<u>101</u>
	2023	Begroting	2022
Huisvestingslasten (16)			
Vrijval voorziening groot onderhoud	-273	100	116
Onderhoudskosten	109	56	33
Schoonmaakkosten, groenvoorziening, beveiliging	91	77	58
Gas, water, electra	77	72	71
Overige huisvestingskosten	16	24	13
	<u>20</u>	<u>329</u>	<u>291</u>

De huisvestingslasten zijn in 2023 lager dan begroot door wijziging in de regelgeving voor het vormen van een voorziening groot onderhoud, wat tot een vrijval in plaats van een dotatie heeft geleid.

ICT-kosten (17)

	2023	Begroting	2022
Beheer infrastructuur	219	260	243
Digitale informatievoorziening (zaaksysteem)	158	112	128
Overige hard- en software	130	138	70
Beheer en onderhoud website	258	19	52
	<u>765</u>	<u>529</u>	<u>493</u>

De ICT-kosten zijn in 2023 hoger dan begroot naar aanleiding van een aanvullende investering in de website Vaste Boekenprijs in 2023. Deze investering is reeds in 2022 bekostigd door OCW.

Onderzoeks-/advieslasten (18)

	2023	Begroting	2022
Bedrijfsvoering-/organisatiekosten	96	621	253
Toezichtskosten	55	105	322
	<u>151</u>	<u>726</u>	<u>575</u>

De gerealiseerde kosten zijn lager door verschuiving van het onderzoek visie lokaal/regionaal naar 2024 en het niet uitbesteden maar intern oppakken van het onderzoek onafhankelijkheid redacties. De implementatiekosten van het toezicht op de gedragscode integriteit en het toezicht op uploaders en risicogestuurd toezicht zijn lager dan begroot. Hierbij is specialistische expertise ingehuurd, die onder de personeelskosten is verantwoord. De advies- en proceskosten van Handhaving & Bezwaar zijn onder invloed van een beperkt aantal beroep- en bezwaarzaken en (civiele) claims, lager dan begroot. Ten slotte is een besparing gerealiseerd door de uitbesteding van de salarisverwerking van IJk naar QuoRatio.

Afschrijvingen op materiële vaste activa (19)

	2023	Begroting	2022
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	287	323	198
Installaties	13	51	14
Andere vaste bedrijfsmiddelen	158	148	149
	<u>458</u>	<u>522</u>	<u>361</u>

Afschrijvingslasten van andere vaste bedrijfsmiddelen zijn lager dan begroot vanwege een langere doorlooptijd van de vervanging van de dakbedekking, en de vervanging van IT-middelen en mobiele telefoons.

Overige lasten (20)

	2023	Begroting	2022
Algemeen	494	841	367
Organisatieontwikkeling	75	350	178
	<u>569</u>	<u>1.191</u>	<u>545</u>

De gerealiseerde kosten zijn lager dan begroot door uitstel van de hernieuwing van de toezichtskostenregeling en nog niet gerealiseerde voorlichtingskosten door een latere start van de afdeling Contact & Voorlichting. Ook vinden het EPRA congres, met hosting van deze editie door het Commissariaat, de start van de raad van advies en de start van het expertpanel voor het College in 2024 plaats.

Werk aan Uitvoering (21)

	2023	Begroting	2022
Toekomstbestendige dienstverlening	20	300	0
Versnellen digitale agenda	85	460	45
Vergroten statuur en aantrekkelijkheid uitvoering	33	152	51
	<u>138</u>	<u>912</u>	<u>96</u>

Per jaareinde 2023 bedraagt de onderbesteding € 834, deze wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve OCW WaU ten behoeve van besteding in de volgende jaren. De onderbesteding in het versnellen van de digitale agenda wordt verklaard doordat het project met ingang van 2023 in eerste instantie met een inventarisatiefase is gestart, waarbij twee informatiemanagers zijn ingezet. De onderbesteding in het vergroten van de statuur en aantrekkelijkheid van de uitvoering wordt verklaard door vertraging in de invulling van de vacature van HR-adviseur. De onderbesteding in de toekomstbestendige dienstverlening wordt verklaard door het vertrek van de directeur bestuurs- en organisatiezaken, waarna de benodigde vervanging en de gevolgen voor de organisatiestructuur opnieuw tegen het licht zijn gehouden, passend bij de beschikbaarheid van capaciteit op de arbeidsmarkt en de huidige stappen conform het strategisch plan van het Commissariaat.

Rentebaten en -lasten (22)

	2023	Begroting	2022
Rentebaten	163	0	0
	<u>163</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Dit betreft rente uit hoofde van schatkistbankieren (2022: rente op aan het incassobureau uit handen gegeven dossiers)

9 Toerekening lasten en fte's naar taakgebieden

De wettelijke taakgebieden omvatten de afdelingen Markttoegang (inclusief toezicht op de BES-eilanden), Toezicht (inclusief toezicht op de Wet vaste boekenprijs), Onderzoek en Beleidsadvies en Handhaving en Bezwaar. Daarnaast zijn er de ondersteunende taken binnen Bestuurs- en Organisatiezaken en de Collegetaken.

De op de kostenplaatsen verantwoorde personeelslasten van de medewerkers en overige lasten vormen de basis voor de toerekening van lasten naar de taakgebieden.

De overige apparaatskosten worden naar de taakgebieden toegerekend op basis van het aantal uren zoals door de medewerkers per taakgebied over 2023 in de urenverantwoording is geregistreerd.

Taakgebieden	Realisatie		Begroting		Verschil realisatie t.o.v begroting	
	Aandeel %	Bedrag	Aandeel %	Bedrag	Aandeel %	Bedrag
Markttoegang	11%	1.204	8%	1.010	3%	194
Toezicht	34%	3.574	22%	2.709	12%	865
Onderzoek en Beleidsadvies	13%	1.322	12%	1.552	1%	-230
Handhaving en Bezwaar	12%	1.281	8%	963	3%	318
Bestuurs- en Organisatiezaken	27%	2.866	45%	5.547	-17%	-2.681
College	3%	274	3%	384	0%	-110
Vaste boekenprijs	0%	31	2%	289	-2%	-258
	100%	10.552	100%	12.454	0%	-1.902

De lasten zijn € 1.902 lager dan begroot. Op de programma-begroting van Werk aan Uitvoering is sprake van onderbesteding voor een bedrag van € 774. De lasten (exclusief WaU) zijn € 1.128 lager dan begroot. Zie verder de toelichting op de financiën (pagina 31).

Taakgebieden

	Exclusief inhuur (in fte's)		Inclusief inhuur (in fte's)	
	Boekjaar	Begroting	Boekjaar	Begroting
	2023	2023	2023	2023
Markttoegang	8,6	8,2	8,6	8,2
Toezicht	16,5	19,8	21,1	20,5
Onderzoek en Beleidsadvies	9,3	9,3	10,7	10,0
Handhaving en Bezwaar	10,5	9,0	11,4	9,0
Bestuurs- en Organisatiezaken	12,7	14,3	16,3	15,8
College	1,4	1,5	1,4	1,5
	59,0	62,1	69,5	65,0

Het aantal fte's inclusief inhuur bedraagt per eind 2023 69,5 fte (begroot 65 fte). Bij markttoegang zijn tegelijkertijd twee nieuwe medewerkers aangenomen, waarmee een vacature voor 2024 reeds proactief is ingevuld. Door een proactieve invulling van vacatures is bij OBA vooruitlopend op de voorziene uitbreiding in 2024 een voormalig werkstudent als junior gestart. Bij H&B heeft werving van twee juniors en een ondersteuner plaatsgevonden in lijn met toename van de toezichtstaken. Bij Bestuurs- en Organisatiezaken is per 1 oktober een interim-directeur Strategie en Ontwikkeling aangesteld. Daarnaast is er sprake van vervanging bij zwangerschapsverlof.

10 Overige informatie

10.1 Wet Normering Topinkomens (WNT)

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling (bedragen * € 1)

Gegevens 2023				
Naam en functiegegevens	A.A. Asante Collegevoorzitter	P.V. Eijsvoogel Collegelid	A. de Vos Directeur Bestuurs- en organisatiezaken	A. de Vos* Senior adviseur bestuurszaken
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 30/4	1/5 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000	0,375	1,000	0,250
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 155.048	€ 52.922	€ 37.432	€ 24.084
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.479	€ 8.411	€ 6.512	€ 3.256
Subtotaal	€ 177.527	€ 61.333	€ 43.944	€ 27.340
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000	€ 83.625	€ 73.315	€ 37.421
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	€ 177.527	€ 61.333	€ 43.944	€ 27.340
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

*Functionaris wordt aangemerkt als topfunctionaris tot uiterlijk 1 mei 2027 in verband met eerdere functie als directeur bestuurs- en organisatiezaken

Gegevens 2022

Naam en functiegegevens	A.A. Asante Collegevoorzitter	P.V. Eijsvoogel Collegelid	A. de Vos* Directeur Bestuurs- en organisatiezaken
Aanvang en einde functievervulling in 2022	15/9 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	0,25	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 45.431	€ 34.341	€ 112.117
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 6.749	€ 5.592	€ 20.874
Subtotaal	€ 52.180	€ 39.933	€ 132.991
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 63.912	€ 54.000	€ 216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	€ 52.180	€ 39.933	€ 132.991

10.2 Resultaatbestemming

Conform artikel 34 van de Kaderwet ZBO keurt de minister van OCW de jaarrekening goed. Volgens de Regeling financiële verantwoording Commissariaat voor de Media 2023 wordt het exploitatieresultaat onder het bestemmingsfonds OCW in plaats van de algemene reserve verantwoord, behalve de rentebaten en de overige baten. Over 2023 is er sprake van een negatief exploitatieresultaat uit hoofde van apparaatskosten van het Commissariaat. Omdat het bestemmingsfonds OCW onvoldoende saldo kent, wordt alleen het resterende saldo van het bestemmingsfonds OCW hieraan onttrokken. Het overige deel van het negatieve exploitatieresultaat wordt aan de algemene reserve onttrokken. Het ministerie van OCW neemt bij de vaststelling van de jaarlijkse bekostiging een beslissing over de bestemming van het resultaat.

10.3 Ondertekening van de jaarrekening

Het College van Commissarissen heeft de jaarrekening vastgesteld in haar vergadering van 14 maart 2024.

Mevrouw A. Asante MA
Collegevoorzitter

De heer mr. P.V. Eijsvogel
Commissaris



Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Afgegeven ten behoeve van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan het college van commissarissen van het Commissariaat voor de Media

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de in het jaarverslag op pagina 44 tot en met 66 opgenomen jaarrekening 2023 van het Commissariaat voor de Media te Hilversum gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van het Commissariaat voor de Media op 31 december 2023 en van het exploitatieresultaat over 2023 in overeenstemming met de Regeling financiële verantwoording Commissariaat voor de Media 2023 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de bekostigingsbeschikking en de Regeling financiële verantwoording Commissariaat voor de Media 2023.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de exploitatierekening over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen, het Accountantsprotocol financiële verantwoording Commissariaat voor de Media en het Controleprotocol WNT 2023. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van het Commissariaat van de Media zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controle-aanpak frauderisico's en niet naleving van wet- en regelgeving

Onze frauderisico-analyse

Wij verwijzen naar het hoofdstuk Risicomanagement en compliance van het bestuursverslag, waarin het college van commissarissen zijn frauderisicoanalyse heeft opgenomen.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Wij hebben de volgende frauderisico's geïdentificeerd:

1. verschuivingsgevaar in de bestedingen tussen de WaU-bekostiging en de reguliere bekostiging van het ministerie van OCW;
2. het doorbreken van de interne beheersing door het college van commissarissen;
3. niet-naleving van de Europese aanbestedingswetgeving bij het aangaan van verplichtingen;
4. oneigenlijke toe-eigening van activa als gevolg van onrechtmatige betalingen.

Onze specifieke controle-aanpak voor de frauderisico’s

Wij hebben ten aanzien van de hiervoor vermelde en door ons geïdentificeerde frauderisico’s onderstaande specifieke werkzaamheden verricht.

Frauderisico op verschuivingsgevaar in de bestedingen tussen de WaU-bekostiging en de reguliere bekostiging van het ministerie van OCW

De grondslagen voor opbrengstverantwoording zijn toegelicht in de jaarrekening. De bekostiging van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) wordt verantwoord in het jaar waarop de bekostiging betrekking heeft. Omdat naast de reguliere bekostiging ook een aanvullende bekostiging wordt ontvangen voor het programma Werk aan Uitvoering (WaU) onderkennen wij een frauderisico op verschuivingsgevaar in de bestedingen tussen de WaU-bekostiging en de reguliere bekostiging van het ministerie van OCW. Dit risico ontstaat omdat reguliere bestedingen kunnen worden verantwoord als WaU-bestedingen om zodoende de aanvullende bekostiging volledig uit te nutten.

Onze specifieke controle-aanpak

In het kader van de controle van de jaarrekening hebben wij de opzet en het bestaan geëvalueerd van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico’s, zoals het proces met betrekking tot het verantwoorden van de bekostiging van het ministerie van OCW en het inkoopproces.

Wij hebben vastgesteld dat verantwoorde bijdrage van het ministerie van OCW inzake de WaU-bekostiging aansluit op de bestedingsaanvragen en de beschikkingsbrief van het ministerie van OCW.

Wij hebben op basis van een deelwaarneming de verantwoorde bestedingen voor het WaU-programma beoordeeld aan de hand van onderliggende documentatie. Daarbij hebben wij getoetst of de bestedingen betrekking hebben op het WaU-programma en geen bestedingen zijn die gefinancierd moeten worden vanuit de reguliere bekostiging van het ministerie van OCW. Daarnaast hebben wij getoetst of de prestaties zijn geleverd door middel van aansluiting met prestatiebewijzen.

Wij hebben vastgesteld dat de niet bestede WaU-middelen in overeenstemming met de Regeling financiële verantwoording Commissariaat voor de Media 2023 via de resultaatbestemming zijn toegevoegd aan het bestemmingsfonds WaU.

Wij hebben vastgesteld dat de verschillende bekostigingssoorten van het ministerie van OCW afzonderlijk zijn verantwoord in de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling financiële verantwoording Commissariaat voor de Media 2023.

Frauderisico op doorbreking van de interne beheersing door het college van commissarissen

Wij hebben aandacht gehad voor het frauderisico van het doorbreken van interne beheersing door het college van commissarissen. Wij hebben bijzondere aandacht gehad voor dit risico op het gebied van: het vastleggen van journaalboekingen en andere aanpassingen gedurende het jaar en in het kader van het opstellen van de jaarrekening; en belangrijke schattingen van het college van commissarissen, zoals de voorzieningen en opbrengsten commerciële media-instellingen.

Onze specifieke controle-aanpak

In het kader van de controle van de jaarrekening hebben wij de opzet en het bestaan geëvalueerd van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico’s, zoals het proces met betrekking tot het verwerken en vastleggen van journaalboekingen en het opstellen van de jaarrekening.

Wij hebben getoetst of de in het grootboek handmatige en automatische vastgelegde journaalposten en andere aanpassingen die gedurende het boekjaar en tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht aanvaardbaar zijn. Voor bovengenoemde journaalboekingen en andere aanpassingen hebben wij de onderliggende controledocumentatie beoordeeld. Wij hebben data-analyse toegepast om hoog-risico-journaalposten te identificeren en we hebben deze geselecteerd voor nadere inspectie.

Met betrekking tot de voorzieningen en opbrengsten commerciële media-instellingen, hebben wij de oordeelsvormingen en beslissingen van het college van commissarissen beoordeeld, waaronder een retrospectieve beoordeling van de oordeelsvormingen en veronderstellingen van het college van commissarissen met betrekking tot significante schattingen van het voorgaande boekjaar.

Frauderisico op niet-naleving van Europese aanbestedingswetgeving bij het aangaan van verplichtingen Wij hebben aandacht gehad voor het frauderisico van niet-naleving van de Europese aanbestedingswetgeving bij het aangaan van verplichtingen. Wij hebben bijzondere aandacht gehad voor dit risico bij de beoordeling van het inkoop- en aanbestedingsproces. Wij onderkennen daarbij onderstaande risico's: • dat het Commissariaat een te hoge prijs betaald; of • dat collegeleden en/of medewerkers van het Commissariaat verplichtingen zijn aangegaan tegen onzakelijke condities in ruil voor wederdiensten (o.a. omkoping).	Onze specifieke controle-aanpak In het kader van de controle van de jaarrekening hebben wij de opzet en het bestaan geëvalueerd van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's, zoals de procedures met betrekking tot het aangaan van verplichtingen. Wij hebben kennis genomen van het inkoop- en aanbestedingsbeleid van het Commissariaat voor de selectie van leveranciers en andere partijen. Wij hebben inzicht verkregen in het proces van het aangaan van verplichtingen met leveranciers en andere partijen. Wij hebben met behulp van data-analyse inkoopstromen in kaart gebracht voor het onderkennen van mogelijk afwijkende inkoopstromen. Wij hebben op basis van een deelwaarneming de aangegane verplichtingen beoordeeld aan de hand van onderliggende documentatie. Wij hebben notulen van vergaderingen van het college van commissarissen doorgenomen. Wij hebben inlichtingen ingewonnen bij het college van commissarissen en de coördinator financieel toezicht en beheer.
Frauderisico op oneigenlijke toe-eigening van activa als gevolg van onrechtmatige betalingen Wij hebben aandacht gehad voor het frauderisico op oneigenlijke toe-eigening van activa als gevolg van onrechtmatige betalingen. Als onderdeel van het betalingsproces is vastgesteld dat interne controlemaatregelen op de mutaties van crediteurenstamgegevens ontbreken. Hierdoor bestaat het risico dat gelden onrechtmatig worden onttrokken aan de organisatie.	Onze specifieke controle-aanpak In het kader van de controle van de jaarrekening hebben wij de opzet en het bestaan geëvalueerd van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's, zoals het proces met betrekking tot het verrichten van betalingen en het beheer van crediteurenstamgegevens. Wij hebben met behulp van data-analyse in kaart gebracht of er betalingen aan crediteuren zijn gedaan waarvan de stamgegevens zijn gewijzigd en vastgesteld dat het rekeningnummer overeenkomt met externe bronnen of een IBAN-check uitgevoerd.

Aanvullend daarop hebben wij de volgende algemene controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- wij hebben de gedragscode integriteit doorgenomen en vastgesteld dat deze beschikbaar is gesteld aan medewerkers en te raadplegen is via de website van het Commissariaat;
- wij hebben inzicht verkregen in de nevenfuncties van de collegeleden waarbij speciale aandacht is besteed aan de procedures voor het voorkomen van mogelijk conflicterende belangen;
- wij hebben geëvalueerd of de keuze en toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving door het Commissariaat mogelijk wijzen op frauduleuze financiële verslaggeving;
- wij hebben een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd bij het kiezen van de aard, timing en omvang van de controlewerkzaamheden;
- wij hebbende uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Niet-naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben inzicht verworven in de relevante wet- en regelgeving voor het Commissariaat. Wij hebben de volgende wet- en regelgeving geïdentificeerd die gedeeltelijk een indirecte impact heeft op de jaarrekening, zoals de Kaderwet Zelfstandige Bestuursorganen en de Mediawet 2008.

Wij hebben gesprekken gevoerd met het college van commissarissen en de coördinator financieel toezicht en beheer om inzicht te verkrijgen of er is voldaan aan wet- en regelgeving die direct of indirect van materiële invloed kan zijn op de jaarrekening. Ook hebben wij communicatie gelezen

met het ministerie. Wij hebben ook inlichtingen verkregen van de afdeling handhaving en bezwaar over rechtszaken en mogelijke claims. Daarnaast hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen van het college met de mededeling dat er geen aangelegenheden of vermoedens zijn van niet-naleving van wet- en regelgeving.

Onze bevindingen

De hiervoor vermelde werkzaamheden zijn uitgevoerd in het kader van de controle van de jaarrekening. Ze zijn daarom niet gepland en uitgevoerd als een specifiek onderzoek gericht op fraude. Deze werkzaamheden hebben niet geleid tot bevindingen.

Controleaanpak continuïteit

Wij hebben werkzaamheden verricht om de risico's met betrekking tot continuïteit te identificeren en in te schatten. Daarnaast hebben wij de aanvaardbaarheid van de door het college van commissarissen gehanteerde continuïteitsveronderstelling beoordeeld.

Het college van commissarissen heeft een aantal analyses gemaakt van de mogelijkheid van het Commissariaat om zijn continuïteit te handhaven. Uit deze analyses blijkt dat een structurele uitbreiding van zijn capaciteit noodzakelijk is om ook in de toekomst adequaat toezicht te kunnen houden op een sterk groeiende en steeds internationaler wordende sector. Het Commissariaat en het ministerie zijn in gesprek over de structurele bekostiging hiervan.

Wij hebben deze analyses met het college van commissarissen besproken en professioneel-kritisch beoordeeld, met de nadruk op de vraag of het Commissariaat voldoende liquiditeit zal hebben om aan al zijn verplichtingen te kunnen voldoen en de activiteiten voort te zetten voor ten minste de komende twaalf maanden.

Gebaseerd op onze werkzaamheden hebben wij geen gebeurtenissen of omstandigheden geïdentificeerd die gereede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van het Commissariaat om zijn continuïteit te handhaven en achten wij de continuïteitsveronderstelling zoals door het college van commissarissen gehanteerd aanvaardbaar.

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van deze controleverklaring.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Beperking in gebruik en verspreidingskring

De jaarrekening is opgesteld voor het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap met als doel het Commissariaat voor de Media in staat te stellen te voldoen aan de Regeling financiële verantwoording Commissariaat voor de Media 2023.

Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor het Commissariaat voor de Media en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling financiële verantwoording Commissariaat voor de Media 2023 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol financiële verantwoording Commissariaat voor de Media, in het bijzonder paragraaf 2.2.2, en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van commissarissen is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met de Regeling financiële verantwoording Commissariaat voor de Media 2023.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van commissarissen van het commissariaat voor de media voor de jaarrekening

Het college van commissarissen is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling financiële verantwoording Commissariaat voor de Media 2023 en de bepalingen van en krachtens de WNT.

Het college van commissarissen is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en de Regeling financiële verantwoording Commissariaat voor de Media 2023.

In dit kader is het college van commissarissen verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van commissarissen afwegen of het Commissariaat voor de Media in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het college van commissarissen de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het

college van commissarissen het voornemen heeft om het Commissariaat voor de Media te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het college van commissarissen moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het Commissariaat voor de Media haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het college van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het Commissariaat voor de Media.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate, van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol financiële verantwoording Commissariaat voor de Media, Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het vaststellen dat de door het college van commissarissen gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen

op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van commissarissen en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het college van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 14 maart 2024

Mazars Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs. D.D. Plouvier RA